

Книга Даниїла

вступ

Традиційна точка зору полягає в тому, що Книга Даниїла була написана самим Даниїлом або під його диктовку в п'ятому столітті до нашої ери. Однак сучасні критики, які не вірять у передбачливі пророцтва, оскаржують це протягом більшої частини другої половини н. книга і частина першої половини складається з таких. Таким чином, вони припускають, що це було написано десь у першій половині другого століття до нашої ери якимось невідомим автором, який приписує це персонажу на ім'я Даниїл, і що більшість того, що було представлено як передбачення, вже було історією, але не очікувалося досить скоро стане широко читаним, щоб його оскаржити як передбачення. Таким же чином вони ставлять під сумнів достовірність будь-яких місць, де можуть виникнути проблеми з підтвердженням відомої світської історії, і стверджують, що вони лише легендарні. Але, звичайно, вони також прагнуть дискредитувати значну частину решти Біблії на таких чи подібних підставах.

Автор цих нотаток вважає, що традиційна точка зору виявилася набагато вірогіднішою, ніж думка скептиків, і приймає її як таку. Однак критики роблять послугу тим, що вони змушують нас досліджувати підстави нашої віри, а не приймати її просто легковірним способом, і визнавати будь-які проблемні області, які можуть існувати. Вони стосуються здебільшого прогалин в інформації (характерних як для світської, так і для біблійної історії далекої давнини), яку ані віруючий, ані скептик ще не в змозі надати. Але скептики знову і знову накидалися на те, щоб спростувати традиційні погляди на віруючих, лише для того, щоб пізніше знайти світську інформацію, щоб підтвердити її. Дещо з цього було правдою щодо самої Книги Даниїла. Час поки що був дуже на його користь. І Даниїл особисто засвідчений нашим Господом як його автор і пророк (Матвія 24:15). Отже, ми не повинні вагатися прийняти його як більш ранню дату, як автентичну історію та передбачливе пророцтво, чи можемо ми заповнити у всіх прогалинах першого або розуміти все останнє. Конкретні проблемні області, якими ми могли б займатися, будуть, однак, здебільшого помічені у зв'язку з коротким планом самої книги, а не тут.

Книга складається з 12 розділів, перший з яких є вступом до всього документа. Перші шість розділів містять історичні події, пов'язані з Даниїлом і трьома друзями, які були взяті у вавилонський полон з Юдеї, і написані від третьої особи. Останні шість розділів, написаних здебільшого від першої особи, описують різні сни Даниїла (і іноді їх тлумачення), що стосуються (1) різних народів та імперій, що впливають на історію Ізраїлю, а також (2) царства, яке Бог мав встановити які стоятимуть вічно, тоді як інші будуть знищені. Перші шість важливі для того, щоб зробити останні шість зрозумілими. Проте з якоїсь причини, не поясненої в тесті, абсолютно не пов'язаної з будь-якою структурною відмінністю, і для

якої не було запропоновано цілком задовільного пояснення, Розділи 2:4b до Розділів 7 написані арамейською (або сирійською чи халдейською), мовою країни їхнього полону, а решта — єврейською, їхньою рідною мовою. Книга Ездри, звернена до вигнанців, повернутих до Юдеї, так само написана - Розділи 4:8 до 6:18 і 7:12-26 арамейською мовою.) Адам Кларк, однак, досить правдоподібно говорить про Даниїла: "Як халдеї проявляли особливий інтерес як до історії, так і до пророцтв, починаючи з гл стосуються Церкви та народу Божого загалом, вони написані єврейською мовою, якою Бог вирішив відкрити всі свої поради, дані у Старому Завіті відносно Нового».

Стосовно мети Книги Даниїла, Коментар Еллікотта до всієї Біблії здається дуже доречним частково стверджувати наступне: «По-перше, важливо завершити безперервність одкровення. Під час вигнання Ізраїльтянин мав перед собою Закон, Пророків і Священні Книги, оскільки вони були прийняті до канону. Цього було достатньо, щоб навчити його волі Бога, упевненості повернення з вигнання та приходу Месії. Але, як сказано вище [але не включено в цю цитату], можна було припустити, що месіанські дні повинні були настати відразу після повернення з вигнання. Книга Даниїла виправляє це враження і готує Ізраїль до наступного періоду між закінченням полону і приходом Месії не може настати доти, доки не мине період, набагато темніший, ніж будь-який, відомий досі, як це спонукали ізраїльтян очікувати полону, тож дані Даниїла спонукали його очікувати періоду переслідувань після повернення з вигнання; але в той же час вони втішили його запевненням, що тривалість переслідування буде не більшою, ніж милосердя Бога, яке зможуть витримати його слуги». І після обговорення ще двох причин, він резюмує одним реченням: : «Тому можна сказати, що метою Книги Даниїла є (1) заповнити відсутню ланку в ланцюзі безперервності одкровення [як обговорювалося у попередній цитаті]; (2) підтримувати Ізраїль серед сумнівів і страхів, викликаних Вигнанням; (3) відкрити політеїстичній нації [вавілонянам] вічну силу Єдиного істинного Бога» — отже, демонструючи «місіонерський характер», як раніше висловився Еллікотт.

Певною мірою Даниїл був для Старого Завіту тим же, чим Одкровення для Нового Завіту. Фактично, деяка символіка останнього походить від першого. Крім того, хоча більша частина Об'явлення має апокаліптичний характер, частина Даниїла також є апокаліптичною. Насправді, схоже, це задало тон серії ненадхненних апокаліпсису в тривожні часи з другого століття до нашої ери до другого століття нашої ери.

Тепер буде подано лише підсумок або огляд по розділах, за винятком пояснювальних приміток, які можуть здатися необхідними для ясності, правильного розуміння або особливого акценту.

НАВУХОДОНОСОР

Розділ 1: На третій рік правління Єгоякіма, царя Юди (607 р. до н. е.), Навуходоносор, цар Вавилону, прийшов до Єрусалиму й обложив його. Серед узятих у полон (606 р. до н. е.) були Даниїл і троє товаришів «королівського потомства та вельмож», які пройшли спеціальну підготовку для служби при дворі та уряді Навуходоносора, і знайшли велику прихильність царя, незважаючи на свою незалежність і лояльність до Бог. Даниїл продовжував «аж до першого року царя Кіра» (536 р. до н. е., після того, як Вавилонське царство впало до мідійців і персів у 538 р. до н. е.). Фактично згадується навіть видіння, отримане Даниїлом у «третій рік Кіра, царя Персії» (10:1), що означає, що він був ще живий у 534 чи 533 рр. до н.е., але не обов'язково означає, що він все ще був частина уряду тоді. Він продовжував правління вавилонських царів Навуходоносора (605-562 рр. до н. е.), Евіль-Меродаха (562-560 рр. до н. е.), Негріглісара (560-? до н. е.), Набоніда (55-538 рр. до н. е.) і Валтасара (сина Набонід і співправитель, який був убитий у 538 р. до н.е.); потім через правління Дарія Мідяннина (538-536 до н.е.) і до правління Кіра Перського над Вавилоном (536-530 до н.е.) -- більше 70 років. (Про останнє див. 5:31; 6:28.)

Навуходоносор був сином Набопаласара, першого царя Халдейської династії (625-605 рр. до н. е.), і служив лідером армій свого батька в останні роки життя останнього. Він також одружився з донькою Кіаксара, царя Мідії, з яким його батько уклав союз, який мав політичне значення. Евіль-Меродах, згаданий вище як його наступник, був його сином. Валтасар, також згаданий вище як його останній наступник, не був його сином, хоча його згадували як батька Валтасара (5:2, 11, 18). Це могло бути лише в тому сенсі, що він був його найвидатнішим попередником, а не предком. Однак його батько, Набонід, здається, одружився з дочкою Навуходоносора, але після того, як Набонід став царем, Валтасар був уже дорослим. Отже, він був би зведеним онуком Навуходоносора, і в цьому сенсі Навуходоносора, можливо, називали його батьком.

Наведене вище ім'я Валтасар не слід плутати з Валтасаром, халдейським ім'ям, даним Даниїлу. Трьом єврейським товаришам Даниїла — Хананії, Мисаїлу й Азарії — також дали імена Шадрех, Мешах і Авед-Него.

Розділ 2: На другому році правління Навуходоносора йому приснився тривожний сон, якого він не міг пригадати, і Даниїл відкрив сон і його тлумачення, яке він отримав у видінні ночі. Це був великий бовван, голова із золота, груди та руки зі срібла, живіт і стегна з міді, ноги із заліза, а ноги частково із заліза, а частково з глини. і камінь був відрізаний від гори без рук, і він ударив боввана по його ногах і зламав усі його частини на шматки, які стали, як полова, і були рознесені вітром, і камінь став великою горою, що заповнювала все землі. Зображення представляло чотири послідовні світові царства або імперії — Вавилонську (на чолі з Навуходоносором), Мідіо-Перську, Грецьку та Римську — кожне з наступників пододало свого попередника і зробило його частиною себе. А камінь

символізував царство, яке Бог небес заснує і яке ніколи не буде знищено, але розіб'є на шматки та знищить усі інші зображені царства — і так до останнього.

Розділ 3: Цар Навуходоносор зробив величезного золотого боввана, встановив його на рівнині Дура в провінції Вавилон, запросив усіх знатних осіб свого царства бути присутніми на його освяченні та наказав усім присутнім впасти на землю. звуки музики та поклонитися золотому боввану, або ж тієї ж години бути вкинутим у палаючу вогненну піч. Троє друзів Даниїла відмовилися підкоритися і були кинуті у вогняну піч, розжарену в сім разів сильніше, ніж зазвичай, але до них приєднався ангел і врятував їх без шкоди, що призвело до підвищення в царстві та указу Навуходоносора, щоб будь-хто говорив щось проти їхнього Бога . (Сам Даниїл у цьому зв'язку не згадується. Можливо, його обов'язки вимагали, щоб він був деінде, а не був присутній на цій події.) Дата вищезазначеного не вказана.

Розділ 4: Навуходоносор бачив ще один тривожний сон, який ніхто, крім Даниїла, не міг розтлумачити. Воно було з могутнього дерева, яке було наказано зрубати й знищити, окрім його пня й коріння, серед ніжної трави й польових звірів, і змочувати його небесною росою сім років. Дерево представляло самого царя, який збожеволіє і буде вигнаний з людей, його житло буде з польовими звірами, де він їстиме траву, як віл, і буде мокнутий небесною росою протягом семи років, аж до він повинен знати, «що Всевишній панує в царстві людей і дає його, кому хоче». Наказ залишити пень і коріння дерева означав, що царство буде впевненим у Навуходоносора «після того ти дізнаєшся, що небеса панують».

Сказане вище теж не датовано, але вже через рік почало збуватися. Прогулюючись у царському палаці Вавилону, Навуходоносор сказав: «Хіба це не великий Вавилон, який я збудував для моєї царської резиденції силою моєї сили та для слави моєї величності?» Поки це слово було ще в його устах, почувся голос із неба: «Царю Навуходоносор, тобі сказано: Царство відійшло від тебе, і ти будеш вигнаний від людей, і місце оселі твоєї буде зі звірами. ти будеш їсти траву, як бики, і пройдеши мимо тебе, аж поки не пізнаєш, що Всевишній панує в царстві людей, і кому забажає». Тієї ж години він був вигнаний з людей. Його волосся виростало, як орлине пір'я, а нігті, як пташині кігті.

Після закінчення зазначеного часу до нього повернулося розуміння, і він визнав і прославив Бога небес, серед іншого сказавши, що «всі його діла — правда, а дороги його — справедливість, і Він може принизити тих, хто ходить у гордості». (вірш 37). Його царство також було відновлено до своєї колишньої слави, «і додано йому надзвичайної величі» (в. 36). Загалом він правив 43 роки (605-562 до н. е.).

Розділ 5: Валтасар, зведений онук Навуходоносора й останній халдейський цар Вавилону, влаштував великий бенкет для тисячі своїх володарів, який, як ми знаємо з інших джерел, відбувся в 538 році до нашої ери, коли він пив вино перед своїми гостями, він наказав принести золотий і срібний посуд, який його «батько» Навуходоносор забрав з Єрусалимського храму; і він і його володарі, його дружини та його наложниці пили з них, вихваляючи «богів золота, і срібла, міді, заліза, дерева та каменю» — очевидно навмисний

акт презирства та виклик проти Бога небес і євреїв. «Тієї ж години вийшли пальці людської руки і писали проти свічника на штукатурці стіни царського палацу». Цар побачив руку, яка писала, хоч і не міг прочитати написаного, і так злякався, що «суглоби його стегон розв'язалися, і коліна вдарилися одне об одне». Розмовляючи з вавилонськими мудрецьми, він пообіцяв кожному, хто прочитає та розтлумачить почерк, що його зроблять «третім правителем у королівстві» — його батько, Набонід, був першим, хоча останні кілька років був у відставці, і він сам другий як співправитель. Але коли ніхто не міг ані прочитати, ані витлумачити написане, і не тільки цар був дуже стурбований, але й його сеньйори були збентежені, цариця (ймовірно, мачуха Валтасара), почувши про цю справу, прийшла до бенкетного дому і попросила король більше не турбуватися, а послав за Даниїлом, який служив Навуходоносору в такій якості і тепер мав «показати тлумачення» для Валтасара. Коли Даниїла привели, він несприятливо витлумачив сон, що означає: «Бог порахував твоє царство та поклав йому кінець; ти зважений на терезах і виявлений відсутнім; твоє царство поділено та віддано мідянам і персам». Проте Белтасар наказав одягнути Даниїла в багрянцю, одягнути йому на шию золотий ланцюг і проголосити, що він має бути третім правителем у царстві. Та ніч, однак, стала доленосною. Бо в ньому Валтасара було вбито, а «мідянин Дарій отримав царство» (вірші 30-31).

Ідентичність «Дарія Мідянина» породила проблему для сценаріїв та істориків. Дарій було досить поширеним перським іменем. Але в цьому випадку його називають «мідянином», ніби щоб відрізнити його від інших правителів іменем Дарій. Це знову зустрічається в 11:1 і в 9:1, де він названий «Дарієм, сином Ахашвероша, з роду Мідії, який став царем над халдеями». А в апокрифічній книзі Товіт говориться про «Ахашвероша, царя Мідії», який брав участь у знищенні Ніневії (14:15). Однак вважається, що Ахашверош, про який згадується в цих згадках, не є Ахашверошем із Книги Естер, який правив над Персією та Мідією (1:1-3), а вважається, що це був перський цар Ксеркс I в історії (486 р.). -465 до н.е.). Останній був сином Дарія I Великого (522-486 рр. до н.е.), згаданого в Ездри 4:5; 5:6-7; 6:1; Огія 1:1; Захарія 1:1 і про Атоссу, дочку Кіра II Великого (559-530 рр. до н.е.), згадану в 2 Хронік 36:22-23; Ездри 1:1-4, 7-8; 5:13-17; 6:3; Ісая 44:28; 45:1; Даниїла 1:21; 6:28; 10:1 -- обидва вони були перськими царями. Деякий час після союзу мідійців і персів мідяни були сильнішими, і їхнє ім'я згадувалося першим, але за днів Кіра Великого перси стали сильнішими, і їх ім'я згадувалося першим, як у книзі Естер.

Оскільки ми маємо лише фрагменти інформації як у Священному Писанні, так і в світській історії, і в деяких випадках недостатньо, щоб задовільно зібрати їх воєдино, людські спекуляції були поширені та суперечливі. Досить широко поширена точка зору полягає в тому, що Дарій Мідянин і Кір Великий були одним і тим же, іноді називаючись одним іменем, іноді іншим. Він заснований головним чином на тому факті, що Мандана, дочка Астіага, царя Мідії (585-550 рр. до н. е.), вийшла заміж за Камбіса I, царя персів (600-559 рр. до н. е.), і що Кір II, цар Персії (559 р. -530 до н.е.), був їхнім сином, наполовину персом і наполовину мідянином. Таким чином, вважається, що це означає, що коли його називали Дарієм, його також називали мідянином, щоб відрізнити його від інших царів Персії, які носили ім'я Дарій, але були не мідійського, а перського походження. Ця точка зору також вважає Ахашвероша в Даниїла 9:1, батька Дарія, іншим ім'ям Астіага, мідійського діда Кіра

Великого, що, здається, є правильним. Насправді все це здається досить правдоподібним, за винятком однієї речі: воно не враховує відмінність, зроблену Даниїлом між правлінням Дарія (мідянина) та правлінням Кіра Перського (6:28), з першим здається, передує останньому.

Дехто хотів би відкинути інформацію Даниеля як неточну, і що Дарія Мідянина просто не було - оскільки ніхто не згадується під таким іменем у світській історії. Проте позиція Даниеля була такою, що він повинен був знати краще, ніж можуть знати його критики в даний час, маючи лише фрагменти інформації, які дійшли до нас, щоб зібрати воедино. І є ще одна можливість, яка заслуговує на увагу.

Перший, стародавні історики Ксенофонт, Геродот і Бероз, як кажуть, розповідали про падіння Вавилону так: «Кір спрямував Євфрат у нове русло і, керований двома дезертирами, рушив сухим руслом до міста, тоді як вавилоняни гуляли на бенкеті своїх богів». По-друге, написи, знайдені порівняно недавно, стверджують, що перська армія під проводом Гобрія взяла Вавилон без бою, що він убив сина царя (який був Валтасаром і співправителем), і що Кір увійшов пізніше. По-третє, багато хто вважає, що Дарій був Гобрієм, якого на вавилонських табличках названо завойовником Вавилону; оскільки Йосип Флавій каже, що цей Дарій був сином Астіага (який був мідянином), і мав інше ім'я серед греків (Стародавності, X, 11:4). Крім того, у тому ж зв'язку він називає його родичем Кіра, що було правдою, якщо він був сином Астіага, оскільки Кір був онуком Астіага, як зазначено у наведеному вище абзаці за авторитетом стародавнього історика Геродота. Отже, Дарій, можливо, був дядьком Кіра та одним із генералів у його армії, і як такий він очолював армію Кіра, яка завоювала Вавилон, а також отримав царство та правив за Кіра, поки той був зайнятий його північну і західну війни.

Незважаючи на те, що вищезазначене не позбавлене певної міри припущень, це не тільки можливість, але й дуже правдоподібно, і може навіть пояснити згадку про вік Дарія, який, імовірно, був більшим, ніж вік Кіра. З усіх запропонованих рішень саме найпростіше пояснення, відоме цьому письменнику, пояснює найбільше, якщо це правда. Тому вона пропонується як найбільш ймовірна гіпотеза, доки вона не буде спростована доказами, які ще не прийшли до уваги автора цих приміток.

Розділ 6: Дарій був радий встановити царство (мідійців і персів, яке тепер включало Вавилон). 120 «сатрапів» (або губернаторів провінцій), а над ними три президенти, одним з яких був Данило. Даниїл «визначився над президентами та сатрапами... і король думав поставити його над усім царством». Це призвело до ревнощів і інтриг проти нього, а також до того, що цар обманом змусив кинути його до лев'ячого лігва. Але він був божественно захищений, і тоді король кинув своїх обвинувачів та їхні родини до лев'ячої ями, де їх спіткала доля, призначена для Даниїла. Ідучи далі, Дарій написав указ усім народам свого царства, щоб «у всьому володінні мого царства люди тремтіли і боялися перед Богом Даниїла». І «Даниїл процвітав за правління Дарія та за царювання Кіра перського».

ВАЛТАСАР

Розділ 7: У перший рік правління Валтасара, співправителя Вавилону (можливо, 556-55 рр. до н. е.), Даниїл мав особливий сон і видіння, які він записав. Вони стосувалися чотирьох царств, про які мріяв Навуходоносор (розділ 2), а саме: Вавилонське, Мідоперська, Грецька та Римська імперії. Уві сні Даниїла вони були представлені у вигляді чотирьох великих звірів - лева з орлиними крилами; Ведмідь; леопард, що мав на спині чотири пташиних крила; і четвертий без назви, але описаний як «жахливий і могутній, і надзвичайно сильний, з великими залізними зубами; ... і він мав десять рогів». Вони також описані як такі, що вийшли «з моря» (вірш 3) -- очевидно, «велике море» або Середземне море (вірш 2).

Даниїл бачив, доки не було поставлено (або скинуто [УПО]) престолів, «і сидів Стародавній днями», чий «престол був полум'ям огненним, а колеса його палаючим вогнем» — як вогняна колісниця — «і вогняний потік випливав і виходив з-перед нього». Йому служили «тисячі тисяч», і перед ним стояло «десять тисяч по десять тисяч». «Суд був встановлений, і книги розкриті». Даниїл продовжував споглядати, «доки звір [мабуть, четвертий] не був убитий, а його тіло знищено, і його було видано на спалення вогню». Панування інших звірів «було забрано, але життя їхнє було продовжено на час і час». (Тобто кожне з перших трьох послідовних королівств було прийнято своїм наступником і продовжувало бути частиною такого, навіть у Римській імперії.)

У своїх нічних видіннях Даниїл також бачив подібного до сина людського, що приходив із хмарами небесними, був приведений до Ветхого днями, і йому було дано «панування, і славу, і царство, щоб усі народи, племена та язики повинні йому служити: панування його — панування вічне, яке не минеться, і царство його — те, що не знищиться». Це відповідає царству, яке буде встановлено Богом небес і представлене уві сні Навуходоносора каменем, вирізаним з гори без рук, уражаючи та знищуючи образ, що символізує чотири згадані вище царства, ставши великою горою, що заповнює всю землю, і сама ніколи не буде знищена (Розділ 2).

В одному з видінь Даниїла «виніс суд» (в. 10), а в іншому, було сказано, що «суд буде встановлений» (вірш 26); але контексти вказують на те, що остаточний суд наприкінці світу не мав наміру. В обох випадках виявляється, що це був вирок проти четвертого звіра: «забрати його панування, знищити та знищити його до кінця» і дати «царство та панування, і велич царств під усім» небеса... народ святих: [чиє] царство є вічне, і всі панування будуть йому служити». (вірші 26-27).

(Згідно з хронікою Набоніда, він «довірив армію та царство» Вавилону Валтасару приблизно в 556 р. до н. е., а сам воював у центральній Аравії, де він також залишався багато років і рідко, якщо взагалі був, у самому Вавилоні. Отже, здається, що Даниїл датує правління Валтасара згаданим часом.)

Розділ 8: На третій рік правління Валтасара (приблизно 554-53 рр. до н. е.) Даниїлу було ще одне видіння – про барана і козел -- пояснив Габріель. Баран, який символізував царство мідійців і персів, мав два роги: один символізував мідійців, а другий, який піднявся останнім і був вищим, представляв персів. І козел, який символізував Грецьке царство, бушував проти барана з непереможною люттю, зламавши йому обидва роги, кинувши його на землю і розтоптавши його. Тоді козел, який, здається, спочатку мав лише один ріг — великий (між очима) — надзвичайно звеличився; і коли він став сильним, великий ріг був зламаний, і замість нього вирости чотири інших значних роги до чотирьох небесних вітрів. Великий ріг (першим царем Грецької імперії [ст. 21], очевидно, був Олександр Македонський, який завоював Мідіо-Персію. А чотири роги символізували чотири царства, на які його панування буде розділене між чотирма його генералами після його смерті (323 р. до н. е.) -- Македонія та Греція, що переходять до Кассандра (після смерті його батька, Антипатра, 319 р. до н. е.), а пізніше Мала Азія, до Лісімаха (323 та 301 р. відповідно; Сирія та весь Схід, до Селевка); (312 р. до н. е.); Єгипет і Лівія, до Птолемея (323 р. до н. е.);

Середня частина розділу (вірші 9-14) присвячена маленькому рогу, який вийшов з одного з відділів царства Олександра, який надзвичайно зріс у всіх напрямках, включаючи «славу землю» (Палестину), знову згадується як таке в 11:16,41 (пор. Єремія 3:19; Єзекіїль 20:6,15). Мабуть, цим рогом був Антіох Епіфан, цар Сирії (175-163 рр. до н. е.) і пра-пра-правнук Селевка I, згаданого в абзаці вище просто як Селевк). Цей Антіох намагався еллінізувати Юдею та знищити юдаїзм. Отже, у тексті Святого Письма сказано, що цей ріг звеличився навіть проти «князя війська» (очевидно, Єгови), і «забрав від нього постійне цілопалення, і місце його святині було зруйновано». І господар [євр. людей святих] було передано йому [рогу] разом із постійним цілопаленням через провину [через відступництво з боку деяких євреїв після повернення з вавилонського вигнання (див. Маккавеїв 1:11-15)] і воно скинуло істину на землю, і робило своє задоволення, і процвітало". Це мало тривати "дві тисячі триста вечорів і ранків" (або 2300, або 1150 днів, трохи менше семи або ще 3 1/ 2 роки — можливо, до того часу, коли патріот Юда Маккавей зміг повернути Єрусалим, очистити святилище (храм) і знову освятити його для традиційного поклоніння приблизно в 164 році до н.

ПРИМІТКА. Останню концепцію, здається, підтримує розповідь у 1 Книзі Маккавеїв, у якій хронологія записана в термінах Грецького царства, тобто від його реорганізації через кілька років після смерті Олександра Македонського та початок династії Селевкідів, сСелевк I (312 р. до н. е.). Там стверджується, що Антіох Епіфан став царем на 137-му році правління Грецького царства (розділ 1:10), або в 175 році до нашої ери; що він увійшов до Єрусалиму і пограбував святилище в 143-му році (1:20-28), або 169 р. до н.е.; що він знову увійшов у 145-му році (167 до н. е.), цього разу забруднивши святилище та припинивши всепалення тощо, за деякий час до місяця кислева, коли на 15-й день огидний язичницький жертовник був споруджений на Єврейський вівтар і на 25-й день приносили на нього поганські жертви (1:29-64); і що до 25 числа Кислева 148 року (164 р. до н. е.) Юда Маккавей і його брати змогли увійти в Єрусалим, очистити святиню, повторно освятити її

та відновити законне єврейське поклоніння (4:36-61) -- щось більше, ніж через три роки після того, як святилище було вперше забруднено.

Розділ 9: У перший рік правління Дарія, сина Ахашвероша, з насіння мідійців (див. 5:31), який мав початися в 538 році до н.е., через 68 років після того, як Даниїл та інші були депортовані до Вавилону, він зрозумів з «книги» (очевидно, 2 Хронік 26:21; Єремія 25:11-12; 29:10), що вигнання триватиме 70 років, або ще лише два роки, якщо рахувати його від власної депортації Даниїла, яка, наскільки це стверджує літопис, не було великої кількості, а лише молоді «з царського потомства та вельмож» (1:3-4) — про що не згадується ні Єремію, ні у 2 Царів у їхньому описі меси. депортації.

Розповідь Єремії звучить так: «Це той народ, якого Навуходоносор узяв у полон: у сьомому році [957 до н.е.] три тисячі двадцять три юдеї; у вісімнадцятому році Навуходоносора [586 до н.е.] він взяв у полон з Єрусалиму вісім сто тридцять дві людини в двадцятому році Навуходоносора [581 р. до н.е.] Навузардан, начальник царської сторожі, забрав у полон юдеїв сім сотень сорок і п'ять душ, усіх чотири тисячі шістсот душ» (Єремії 52:28-30).

У 2 Царів запис схожий, але з варіаціями, на які слід звернути увагу. Замість сьомого року правління Навуходоносора, як у розповіді Єремії, у 2 Царів є восьмий рік (24:12). Один може рахувати від початку експедиції, інший від її закінчення. Крім того, замість 3023 полонених Єремії, 2 Царів дає «десять тисяч» (24:14-16) — розповідь Єремії «імовірно включає лише важливіші». Знову ж таки, замість вісімнадцятого року правління Навуходоносора, як у Єремії, 2 Царів має дев'ятнадцятий рік (25:8-12) — із тим самим поясненням. І набіг, який Єремія розмістив у двадцять третій рік Навуходоносора, 2 Царів не датує і не згадує кількість 745 осіб, які, за словами Єремії, були взяті в полон Навузарадан. Крім того, з додаткової кількості, яку Навузарадан відвіз Навуходоносор у Рівлу, його західну штаб-квартиру в Сирії, який убив їх там, 2 Царів перелічує 72 (25:18-21), тоді як Єремія перелічує 74 (52:24-27).

Коли Даниїл зрозумів, що період єврейського вигнання та «спустошення Єрусалиму» наближається до кінця, він звернувся до Господа Бога, щоб звернутись молитвою та благаннями, з постом, у вереті та попелом», визнаючи: гріхи свого народу, які були відповідальними за їхню неволю, благаючи Бога відвернутися від Свого гніву й простити, і заради самого Господа змусити Його обличчя засяяти над Його святиною, яка тоді була спустошеною (вірші 3-19).

І коли він ще говорив у молитві, Гавриїл, якого Даниїл раніше бачив у видінні (8:16), прийшов, щоб навчити його, що сімдесят років добігають кінця не завершив усіх досвідів, призначених для свого народу. Натомість сімдесят тижнів (як правило, вважають, що означають сімдесят тижнів років або 490 років) були ще встановлені Ізраїлю та святому місту, (1) щоб покінчити з переступом і (2) щоб зробити примирення за гріхи, (3) щоб принести у вічній праведності, (4) щоб запечатати видіння та пророцтво, і (5) щоб помазати Найсвятіше (очевидно, Месію). Від виходу заповіді відновити та відбудувати Єрусалим до

Помазанця, Князя (очевидно Христа), буде сім тижнів і 62 тижні (загалом 69 тижнів, або 483 роки) -- і місто мало дійсно буде відбудовано, хоча й у скрутні часи (через тривалий опір ворогів, описаний у Ездри та Неемії). А після 69 тижнів, у середині останнього тижня (або семи років), Помазаник буде відсічений, і це призведе до припинення жертвоприношень і приношень (це не буде необхідним після принесення себе в жертву). На тому тижні, коли він буде знищений, Помазаник укладе тверду угоду з багатьма — ймовірно, посилаючись на Новий Заповіт через свою власну кров, яка буде запропонована єврейському народу приблизно на 3 з половиною роки, перш ніж незабаром також проголошується язичницькому світу. І після всього цього люди князя (ймовірно, римляни під правлінням Тита як князя, який пізніше став імператором Римської імперії) прийдуть і знищать місто (Єрусалим), на крилі гидоти, зробивши його спустошеним, навіть до повного кінця, визначеного для цього — ймовірно, маючи на увазі знищення Єрусалиму в 70 році нашої ери під керівництвом Тита — сам Христос, у зв'язку зі своїм передбаченням знищення Єрусалиму, говорить про «гидоту спустошення, про яку говориться через пророка Даниїла» (Матвія 24:15).

Слід зазначити, що 70 тижнів мали (1) починатися з виходом наказу відновити та відбудувати Єрусалим і (2) поділятися на періоди по сім, 62, і на -- або 49 років, 434 роки, і сім років.

Існувало чотири укази трьох перських царів щодо повернення єврейських вигнанців і відбудови храму та Єрусалиму: (1) Сайрус Великий, 536 р. до н.е. (Ездра 1:2-4; 2 Хронік 36:22-23); (2) Дарієм Великим (Гістасп), 519 р. до н.е. (Ездра 6:1-12); (3) Артаксерксом Лонгіманом (458 або 457 р. до н. е.), (Ездри 7:7, 11-26); Знову Артаксеркс, 445 рік до н.е. (Неемія 1:1; 2:1-8).

Якщо ми почнемо з 26 року нашої ери, року хрещення Христа, помазання Святим Духом і представлення Ізраїлю як Сина Божого, Івана 1:31-34 (коли йому було 30 років, Луки 3:21-23). , його народження відбулося не пізніше 4 року до нашої ери за нашим григоріанським календарем), і відрахувавши 483 роки назад (сім плюс 62 тижні років), ми приходимо до 457 року до нашої ери, першого указу Артаксеркса (пасинка цариці Естер, Книга Естер). Також досить точно відомо, що Христос був розп'ятий приблизно після 3 1/2 років особистого служіння або в середині 70-го тижня Даниїла, коли він «укладе тверду угоду з багатьма». У результаті своєї смерті він став «посередником Нового Завіту» (Євреїв 9:15), і це було широко проголошено євреям протягом решти 3 з половиною років 70-го «тижня», незабаром після чого було пропонував як язичникам, так і євреям — «спочатку юдеям, а потім грекам» (Римлянам 1:16).

Що стосується перших «семи тижнів» сімдесяти років (перших 49 років), то саме в цей період було завершено відбудову храму та Єрусалиму, включаючи його стіни.(щоправда, почалося раніше) -- і це справді було в скрутні часи, з одним запізненням за іншим через спротив сусідів. Сам храм було завершено на «шостому році правління царя Дарія» (Ездри 6:15), у 516 році до н. цар» (Неемія 2:1-8) -- у 444 році до нашої ери 25

числа місяця Елул (6:15), шостого місяця року, що відповідає частині нашого серпня-вересня.

Розділ 10: «У третій рік правління Кіра, царя Персії, Даниїлу було відкрито щось», що стосується «великої війни» (вірші 1-2). І розділи 10, 11 і 12 зайняті цим. Цією датою був 534 рік до нашої ери, через два роки після того, як перший контингент євреїв повернувся на свою батьківщину під керівництвом Ездри, і почали переживати важкі часи, про які йдеться в 9:25. Цей розділ частково доповнює глави 8 і 9 і містить подробиці стосовно четвертої імперії, розвиваючи деякі риси глави 7. Ангела послано до Даниїла, «щоб дати тобі зрозуміти, що станеться з твоїм народом в останні дні; видіння ще на багато днів» (10:14).

Біблійний довідник Галлея зауважує, що в цьому останньому видінні «Бог підняв завису і показав Даниїлу деякі реалії невидимого світу — конфлікти, що відбуваються між надлюдськими інтелектами, добрими і злими, у спробі контролювати рухи націй, деякі з них прагнуть захистити Бога Михаїл був ангелом-охоронцем Ізраїлю (13-21). У Греції був свій ангел (20), і, здається, Бог показував деякі з них Один із них допоміг Дарію (11:1).

Розділ 11: Неназваний ангел, який розмовляв з Даниїлом, далі сказав: «А тепер я покажу тобі правду. Ось, постануть ще три царі в Персії, а четвертий буде набагато багатший за всіх, і коли він буде зміцнівши своїм багатством, він підніме всіх проти королівства Греції» (в.2). Це було сказано на третьому курсі Сайрус цар Персії (10:1). Або 534 рік до нашої ери, коли йому залишалося правити ще чотири роки, і він мав бути першим із трьох. Наступними двома були Камбіз II (530-522 до н. е.) і Дарій Гістасп (522-486 до н. е.). Четвертим буде Ксеркс I (486-465 рр. до н. е.), найбагатший і наймогутніший з перських царів - ймовірно, Ахашверош з Книги Естер. Він вторгся в Грецію, але зазнав поразки під Саламіном (480 р. до н. е.). Це аж ніяк не був кінець Перської імперії, але це призвело до її занепаду, а Греції до панування, поки, нарешті, Персія не впала до рук грецького царя Олександра Македонського в 330 р. до н.

У віршах 3 і 4 йдеться про Олександра Македонського та його Грецьке королівство, де сказано: «І встане могутній цар, який буде правити з великою владою та діятиме за своєю волею. І коли він встане, його царство встане буде розбитий і розділений на чотири вітри небесні, але не на нащадків своїх, ані на його панування, яким він правитиме; Як стало відомо у зв'язку з розділом 8 (див. також стор. 8 цих приміток), коли Олександр Македонський помер у 323 році до нашої ери, його царство не успадкували нащадки, а розділили між його найздібнішими генералами. Один із таких був Селевк I Нікатор, який отримав Сирію та весь Схід, який заснував династію Селевкідів, яка проіснувала до 63 року до н.е., коли римляни поклали їй кінець. Наступним найздібнішим був Птолемеї, який отримав Єгипет і Лівію та заснував династію Птолемеїв, останнім членом якої була знаменита Клеопатра VII, яка покінчила життя самогубством, а не зазнала приниження, з'явившись у тріумфальній процесії Риму після того, як він завоював Єгипет у 30 році. до н. е. Ці відповідні генерали та їхні династії були великими суперниками більшу частину часу, кожен намагався захопити панування іншого, але ніколи не досягав повного успіху, і лише

рідко був союзником. Маленька Юдея опинилася посередині, частину часу перебувала під владою Єгипту, а частину — Сирією, хоча географічно більш логічно була частиною Сирії. Для неї правителі Сирії були царями півночі, а правителі Єгипту — царями півдня, як видно з решти розділу.

У вірші 5 йдеться про «південного царя», кажучи, що «він буде сильним», і про «одного з князів» (тобто ще одного з полководців Олександра Македонського, а саме: Селевк), який став «царем півночі» і «буде сильним над ним» (над Птолемеєм, «царем півдня»). Крім того, у вірші 6 сказано, що «в кінці років вони об'єднаються разом» (тобто їхні династії з'єднаються), але не на взаємну вигоду для обох. І від вірша 7 до принаймні вірша 36 їхня боротьба передбачена з такою надзвичайною точністю, що скептики відмовляються вірити, що вони були написані до факту. Біблійний довідник Галлея настільки добре стисло історичне значення ключових слів і фраз, що вони відтворюються тут таким чином (починаючи з вірша 6):

«Дочка» (6): Береніка, дочка Птолемея II, була видана заміж за Антіоха II [з півночі] і була вбита.

«Пагін її кореня» (7): Птолемей III, брат Береніки, у відповідь вторгся в Сирію та здобув велику перемогу (8).

«Два сини» [«його сини», у біблійному тексті] (10): Селевк III і Антіох III. (11-12): Птолемей IV завдав великої поразки Антіоху III у битві при Рафії, поблизу Єгипту (217 р. до н. е.). (13): Антіох III через 14 років повернувся з великою армією проти Єгипту. (16): Антіох завоював Палестину. (17): Антіох віддав свою доньку Клеопатру в підступний шлюбний союз Птолемею V, сподіваючись через неї отримати контроль над Єгиптом. Але вона стояла зі своїм чоловіком (18-19): Антіох потім вторгся в Малу Азію та Грецію і зазнав поразки від римської армії в Магнезії (190 р. до н. е.). Повернувся на свою землю і був убитий.

«Погорджена людина» (21-35): Антіох Епіфан. (21): Не законний спадкоємець, він отримав трон зрадою. (22-25): Він став господарем Єгипту, частково силою, а частково хитрим обманом. (26): Птолемей VI, син Клеопатри, племінник Антіоха, зазнав поразки через зраду свого підданого. (27): Підпід виглядом дружби Антіох і Птолемей змагалися один з одним у зраді. (28): Повертаючись з Єгипту, Антіох напав на Єрусалим, убив 80 000, взяв 40 000 і продав 40 000 євреїв у рабство. (29): Антіох знову вторгся в Єгипет. Але римський флот [«кораблі Кіттіму»] змусив його піти у відставку. (30,31): Він злив свій гнів на Єрусалим і осквернив Храм. (32): Йому допомогли євреї-відступники. (32-35): Подвиги героїчних братів Маккавеїв.

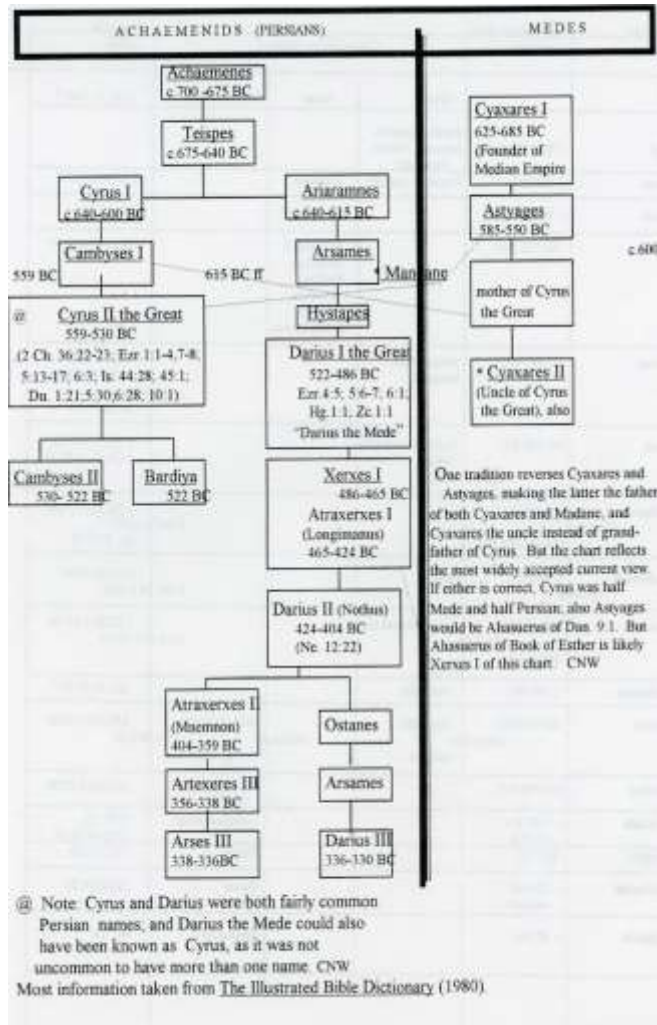
Вірші 36-45 були ще більшою загадкою для аналітиків. Відображаючи різні погляди, Галлей запитує: «Антіох Епіфан? Або мусульманське володіння Святою Землею? Або Антихрист? Або всі три?» Але це не повинно бути ні те, ні інше. Контекст все ще стосується конфлікту між «південним царем» і «північним царем», який почався на початку розділу.

Отже, «час кінця» сВірші 35 і 40, швидше за все, стосуються кінця панування Греції, коли воно перейшло до римлян — у 63 р. до н. е. від Сирії та в 30 р. до н. вищезазначені вірші є повторенням і детальнішим описом деяких конфліктів, у яких брав участь сирійський Антіох Епіфан і які закінчилися для нього марно.

Розділ 12: Але кінець будь-якого тирана не означає, що інший може не виникнути. І розділ 12, здається, дивиться тепер не на кінець Антіоха Епіфана чи Грецького царства, чи навіть на кінець четвертого царства (Римської імперії) у розділах 2 і 7, а на кінець самого часу -- можливе відродження могутньої і навіть універсальної опозиції проти народу Божого, коли воно буде швидко покладене божественним втручанням, після чого піде загальне воскресіння та остаточний суд, як описано в Об'явленні 20:7-15. У 12-му розділі книги Даниїла ми маємо «час кінця» (ст.4), «кінець цих чудес» (ст.6), час «коли все скінчиться» (ст.7) , знову «час кінця» (в.9) і «кінець» (в.13). Також цікаво відзначити у вірші 4, що у зв'язку з часом кінця «багато хто побіжить до ісюди, і знання збільшуватимуться» — опис високомобільного суспільства та вибуху знань — характерного для нашого часу більше, ніж для будь-якого іншого досі.

Вірші 11-12 ставлять перед нами нездоланні труднощі, якщо ми намагаємось виробити з них есхатологічний розклад. Вони читають: «З того часу, коли буде скасовано постійне цілопалення, і гидоту, щостворює спустошення, буде тисяча двісті дев'яносто днів. Блаженний той, хто чекає, і прийде до тисячі трьохсот тридцяти п'яти днів». Одна цифра — це три роки плюс 10 днів, інша — три роки плюс 8 з половиною місяців, причому одна коротша, а інша довша за « час, часи і половина» V. 7, якщо останній становить 3 1/2 роки, як зазвичай розуміють. Останнє вживається тут і так само в Об'явленні, мабуть, як символічний опис часу великого переслідування людей Бог не обов'язково має на меті вказати точний період тривалості, але якщо день вважатиметься роком, як у деяких пророчих випадках, як у Єзекіїля 4:6, в одному вірші (11) ми матимемо 1290 років, а в. другий (12) 1335 років, як найраніший можливий кінець, повертає нас до 696 року нашої ери як початкової точки, а в іншому випадку – до 651 року нашої ери але чому ці дві цифри з різницею в 45 днів (або, можливо, років)? Чи перше позначає початок «часу кінця», а інше його кінець? Це справді можливо, якщо не ймовірно, але ми все ще не маємо певного часу для початку наших розрахунків. Якщо ми датуємо це часом, коли Антіох Епіфан осквернив храм в Єрусалимі (168 р. до н. е.), це приведе нас лише до 1122 року нашої ери та 1167 року нашої ери відповідно. Або, якщо ми датуємо це від «гидоти спустошення» у зв'язку зі знищенням Єрусалиму (Матвія 24:15), це все одно приведе нас лише до 1360 р. н.е. і 1405 р. н.е., відповідно. Ні те, ні інше не є достатньо пізнім для кінця, який, здається, мається на увазі в Даниїла 12. Адам Кларк та деякі інші коментатори вважають, що вислів «мерзота, що спустошує» (в. 11) застосовний «до будь-чого, що замінено на місце , або протистояти постановам Бога, Його поклонінню, Його істині тощо». Враховуючи це як можливість, ми все ще залишаємося без будь-якої ідентифікованої хронологічної відправної точки - яка може бути саме тим, що задумано!

Name of Prophet	Approximate date of ministry	Contemporary rulers of			Historical setting
		Judah	Israel	Babylon/Persia	
Isaiah	c. 760-730 B.C.	Isaiah (=Jehoiash), Amasiah, Uzziah (=Azariah)			2 Ki. 11:1-15:7
Amos	c. 760 B.C.	Uzziah (=Azariah)	Jeroboam II		2 Ki. 14:23-15:7
Jonah	c. 760 B.C.		Jeroboam II		2 Ki. 14:23-29
Hosea	740-722 B.C.		Jeroboam II, Zachariah, Shallum, Manasse, Pekahiah, Pekah, Hoshea		2 Ki. 14:23-18:37
Micah	742-687 B.C.	Isiah, Ahaz, Hezekiah			2 Ki. 18:32-20:21; 2 Ch. 27:1-32:33; Is. 7:1-8:22; Je. 26:17,19
Isaiah	740-730 B.C.	Uzziah (=Azariah), Jotham, Ahaz, Hezekiah			2 Ki. 15:1-20:21; 2 Ch. 26:1-32:33
Nahum	somewhere between 664 and 612 B.C.	Isiah			2 Ki. 22:1-23:30; 2 Ch. 34:1-36:1; Zp. 2:15-18
Zephaniah	c. 640 B.C.	Isiah			2 Ki. 22:1-23:34; 2 Ch. 34:1-36:8
Jeremiah	626-587 B.C.	Isiah, Hezekiah, Jehoiachin, Jehoiachin			2 Ki. 22:1-23:30; 2 Ch. 34:1-36:31
Ezekiel	c. 605 B.C.	Zedekiah			2 Ki. 23:31-24:7
Daniel	605-535 B.C.	Jehoiachin, Zedekiah	Babylonian	2 Ch. 26:5-21	2 Ki. 24:1-25:30; 2 Ch. 26:5-21
Ezekiel	605-570 B.C.			Babylonian	2 Ki. 24:1-25:30
Obadiah	c. 587 B.C.			Babylonian	2 Ki. 24:1-25:30
Haggai	520 B.C.			Darius	2 Ch. 36:1-37:37
Zachariah	c. 520 B.C.			Darius	Ez. 5:1-6:22
Malachi	c. 475 B.C.			Artaxerxes I	Mal. 1:1

Зрештою, у віршах 8 і 9 Даниїл стверджує: «І почув я, але не зрозумів. Тоді я сказав: «О мій пане, що буде з цих речей?» І він сказав:Йди своєю дорогою, Даниїле; бо слова закриті й запечатані до часу кінця" -- що звучить так, наче навіть він не знав би до того. І тому йому було сказано: "Але йди своєю дорогою, доки буде кінець; бо ти станеш на своїй долі в кінці днів» (в.13). І, якщо Даниїл не міг знати до того часу, нам також не потрібно сподіватися, що ми зробимо це! Сам Ісус, перебуваючи на землі, не сам знати (Матвій 24:36) і відтоді він не відкривав цього.

Розділ 3

ДАРІЙ, МІДЯНИН

Наведена вище таблиця взята з ІЛЮСТРОВАНОГО БІБЛІЙНОГО СЛОВНИКА (1980), до якого я зробив різні анотації. Один, у правій колонці, починається: «одна традиція змінює Кіаксара та Астіага, роблячи останнього батьком і Кіаксара, і Мандана, а Кіаксара — дядьком замість діда Кіра». Це ґрунтувалося на тому, що, як я згодом виявив, є помилковим спогадом про одну з лекцій Велсі, опубліковану в *Millennial Harbinger* за

вересень 1830 року, про історію Мідо-Перської імперії. Я не пам'ятав, щоб Велсі дав ім'я Кіаксарес двом особам замість однієї — одному батькові, а другому — сину Астіага. Я запам'ятав, що він сказав про сина, але застосував це до батька. Це призвело до непотрібного й помилкового конфлікту з діаграмою та іншими анотаціями, які я зробив на ній. Велсі справді зробив Астіага батьком як Мандана, так і Каксара II, а також сина Кіаксара I.

Якби я точно запам'ятав, я б не лише зробив примітку, що «Мандана була одружена з Камбісом I і стала матір'ю Кіра Великого», але й додав би іншу, що «Кіаксарес = Дарій Мідяннин = дядько Кіра II, Великий» — відповідно до Лекцій Уелсі, а також доказів і обережно представлених висновків у моїх вищезгаданих примітках, сторінки 5 b - 7a.

Тепер, коли я усвідомлюю свою помилку та підвищену довіру до лекції Уелсі, я представляю її частини, щоб викласти її розповідь про тісні стосунки між Кіром Великим і Дарієм Мідянином, навіть після того, як Кір Персії скинув Медіан ярмо батька Дарія, царя Астіага. Для зручності ознайомлення вступні підзаголовки будуть подані великими літерами. Крім того, у дужках можна вставляти окремі пояснювальні слова чи фрази. Наголос також іноді буде забезпечуватися використанням великих літер або підкресленням, жодного з яких не зустрічається в оригіналі.

УРИВКИ З ОДНІЄЇ З ЛЕКЦІЙ ВЕЛСІ

1. МЕДІЇ немає на карті сучасної Азії. У давнину це була велика імперія, що простягалася навколо південного та західного берегів Каспійського моря [з Екбатаною, сучасним Хамаданом, як її столицею]. На схід лежало те, що називають Тартарією, або Середньою Азією. Персія межувала з ним на південь [зі столицею Сузи, або Шусан], а на заході — Ассирія [зі столицею Ніневія]. [Вавилонія також межувала зі своїм південним сусідом Персією на заході, з Вавилоном як його столицею]. . . .

З найкращого світла, яке можна пролити на цю тему, виявляється, що Мідію заселив Мадай, син Яфета, сина Ноя, незабаром після розсіювання [з Вавилону]. Поступово вона перетворилася на значну імперію і, нарешті, була підкорена своїм могутнішим сусідом, Ассирією, і залишалася територіальним урядом протягом тривалого часу. Коли Ассирійська імперія була розчленована під керівництвом Сарданапала (710 р. до н. е.), Мідія знову стала незалежною. З цього часу до початку правління Кіра [перса] минуло 176 років, включаючи спадкоємність п'яти монархів. Дійокес був першим королем. Його наступником став Фраорт, який правив 22 роки і впав перед Ніневією, намагаючись помститися за смерть свого батька.

Його син, Кіаксарес [засновник Мідійської імперії], відновив боротьбу за спадок і після низки різноманітних успіхів, спільно з Навуходоносором, царем Вавилону, обложив Ніневію, взяв її та зрівняв із землею цей високий пам'ятник людського життя. наполегливість і слава. Згодом він переніс свою переможну зброю на південь аж до

Єгипту, завоював Персію, і повернувся до Екбактанії [sic], навантажений величезною здобиччю, у супроводі полонених монархів.

За правління цього монарха Мідія утвердилася у своїй постійній і могутній імперії. Після 40-річного правління Кіаксар залишив свій трон своєму синові Астіагу, який у писанні називається Ахашверош. Астіаг видав свою дочку Мандану заміж за царя Камбіза. . . Персії. Плодом цього шлюбу став славетний Кір, найбездоганніший князь, яким може похвалитися стародавня історія.

ПЕРСІЯ: Безпосередньо на південь від Медії лежала велика територія, відома в стародавній і сучасній географії під назвою Персія [зараз називається Іраном, який також охоплює те, що колись було Мідією]. Воно межувало на сході з Індією, на півдні з Ассирійськими імперіями [більш доречно описувати як обмежене на півдні Перською затокою, а на заході — з Ассирійськими імперіями], простягаючись на 1800 миль у довжину та 1000 в ширину [що є описує її масштаби як імперії після повалення Вавилону (536 р. до н. е.) і придбання всіх величезних володінь, якими останній правив].

Нам сказано в Писанні, що Персія, або Парас, як її назвав Даниїл, у давнину називалася Елам; і що його заселив Елам, син Шема, приблизно в той час, коли Мідію заселив Мадай, під час розсіювання [з Вавилону].

За часів Авраама ми знаходимо Кедорлаомера, царя Еламу або Персії, значного монарха свого часу, який завоював кілька царств Азії. З цього періоду їх автентична історія втрачена. Ймовірно, вони були підкорені ассирійцями, які несли все перед собою і залишалися тривалим підданим. Пізніше вони повернули собі свободу; але невдовзі вони були змушені знову віддати його мідянам, як я вже помітив, і залишалися платниками їм, через своїх місцевих монархів, до часів Кіра. Камбіз, з царського роду Ахаменая, одружився з Манданою, дочкою Астіага, царя Мідії, і став батьком Кіра, який народився, щоб звільнити свою рідну країну від рабства [до мідійців, правління царя яких Астіага, був суворим, і він не був популярним навіть серед мідійців], щоб відновити полон Єрусалиму та створити одну з наймогутніших імперій, які коли-небудь існували в Азії.

II. КІР народився в 599 році до Різдва Христового. У віці 12 років він супроводжував свою матір Мандан до двору в Мідії. Невдовзі Астіаг був зачарований багатообіцяючою зовнішністю свого онука настільки, що залишив його в Мідії, де він залишався чотири чи п'ять років. Молода рослина. . . обіцяв стати могутнім кедром. Привітність його вдачі, простота його поведінки, щирість його серця і, перш за все, могутність його руки викликали захоплення у дворі, таборі та залі. Мідяни, як знатні, так і неблагородні, своєю прихильністю довели, що Кір цілком заслуговує, якщо не судилося, носити корону [що врешті-решт він і зробив, навіть над ними, за допомогою частини їхнього власного війська].

У 17 років він повернувся до двору свого батька, отримавши ласкаве благословення мідійців і з ентузіазмом зустрінутий його рідними персами. У незначних війнах, які іноді

велися з сусідніми народами, Кір завжди перемагав, завжди щедро винагороджував хоробрих і завжди милосердно щадив переможених. У міру того, як його батько Камбіз став старшим, він поступово приєднав Кіра до нього в уряді, тягар якого він був змушений нести. Так він прожив до 40 років. Але розквіт його життя не був витрачений марно; з нього почалася нова епоха у військовій тактиці Персії. Було встановлено курс дисципліни, який за короткий час зробив персів найкращими воїнами в Азії. Мистецтво миру культивувалося, цивілізація стрімко розвивалася, і цей варварський, поневолений і неважливий народ, під впливом трансформаційного генія Кіра, раптом став настільки грізним, що сусіди звинуватили його в тому, що він уже прагне до панування в Азії.

КІР ТА КІАКСАР: Астаяг, цар Мідії, [після того, як його скинула Персія], помер і залишив свої володіння своєму синові Кіаксару [його ми можемо назвати Кіаксаром II], який був лише на рік старший за Кіра [з яким тісна дружба та стосунки, мабуть, виникли протягом років, коли Кір був при дворі в Екбатані, і, здавалося, продовжувалися назавжди, незважаючи на те, що він скинув Астіага]. Нерігліссар, цар Вавилону, . . . вважав смерть Астіага сприятливою кризою для того, щоб завдати нищівного удару по зростаючій силі Мідії, зібрав величезну армію з 250 000 чоловік із густонаселених регіонів на захід від Євфрату та поставив себе на чолі їх. Кіаксарес II, який нещодавно взяв на себе правління [очевидно, зі схвалення та благословення Кіра], був справедливо стривожений їхніми масштабними приготуваннями, які загрожували не лише позбавити його корони та імперії, але й раптово погасити його улесливі сподівання, що Медія буде піднятися до імперії Азії [що, очевидно, він вважав, що можна зробити спільно з Персією]. Однак не наляканий жажливою кризою, він швидко зосередив свої сили, чинивши надзвичайний опір, і послав за допомогою до Персії, виразно вимагаючи, щоб Кіру було надано командування допоміжними військами.

Вимога була задоволена швидко. З огляду на особливу манеру, в яку Кір сформував свою армію, ми можемо припустити, що його всеохоплюючий геній уже сприйняв цей величезний план завоювань, який він згодом виконав. . . . Коли всіх розбили, їх було 31 000. Призначена таким чином армія цілком могла б бути здатна на великі досягнення.

На чолі цього корпусу Кір приєднався до свого дядька Кіаксара, який уже готувався до походу. Під спільним командуванням вони рушили до кордонів Ассирії після того, як Кір усунув царя Вірменії від повстання, отримавши в особі батька непохитного союзника, а в сині, цікавому Тиграні, — заклятого друга.

Нерігліссар, цар Вавилону, сконцентрувавши величезну силу в 200 000 піших воїнів і 60 000 коней, просунувся до Мідії і зустрів мідійців і персів, що становило не половину їх кількості, неподалік від кордонів двох імперій. Відбулася генеральна битва, і Кір здобув повну перемогу. Бо хоча Кіаксарес мав рівну команду, все ж майстерний геній Кіра вимагав і отримав неподілену честь лаври.

Нещасний цар Вавилону був убитий. . . і його табір покинули мідяни та перси. . . Престол Вавилону негайно зайняв Лабороосоарход, чия жорстокість за кілька місяців спонукала його підданих шукати останнього виправлення, принісши його в жертву своїй помсті. . . .

Валтасар [син і співправитель Набоніда, який був відсутній більшу частину часу, залишивши тягар управління своєму синові] був коронований замість нього. . . .

Тим часом Кір розробив енергійний план дій, спрямований на скорочення опорних пунктів асирійців і поступову підготовку безперешкодного походу до Вавилону. . . . знаменита битва при Тимбрі. . . прославився як перший воїн на театрі світової війни. Ця битва вирішила долю Малої Азії. Кір гнався за своєю долею: Аравія та Сирія успішно впали перед ним, поки нарешті великий Вавилон не стояв самотньо на берегах Євфрату, і насуплено дивився на завойовника, сердившись на його минулі успіхи та кидаючи виклик його майбутнім спробам.

Він розташувався перед містом і почав регулярну облогу. . . . На деякій відстані від міста були величезні резервуари, вириті з метою прийому надлишкової води Євфрату та запобігання фатальним наслідкам випадкових повеней. Кілька каналів утворювали сполучення між цими водоймами та річкою. Відкривши ці канали, воду можна було б легко повернути з її природного русла, залишити русло річки сухим і відкрити вільний прохід у серце міста.

Громадські свята вавилонян, як правило, відзначалися з найбільш екстравагантними бунтами, пияцтвом і розпустою і часто тривали кілька днів без перерви. Для здійснення свого плану Кір обрав ніч перед одним із цих свят. .

Поки Кір беззаперечно заволодів містом, [Бог перервав пияцтво та гуляння Валтасара та лордів і дам його королівства надприродним почерком на стіні, що Даниїлом пояснюється для нього як значення, що Валтасар був зважений на терезах і знайдений його царство розділили й віддали мідянам і персам].

Кір був уже біля воріт палацу. Пролунала тривога, і нечестивий Валтасар, що кинувся із залу з мечем у руках, був зустрінутий персами й миттєво розсічений на шматки разом із усіма своїми супроводжуючими. . . .

Смерть Валтасара. . . поклав крапку до другої Асирійської імперії, 536 р. до н. Море [Перська затока] та Ефіопія, а на захід Лівія, Середземне море та архіпелаг; осягнення Малої Азії, Сирії, Єгипту, Аравії, Ассирії, Вірменії, Мідії та Персії; Кір і Кіаксар, або, як його називають у Святому Письмі, Дарій Мідянин, за короткий час встановили правління на нерухомій основі. Згідно з пророком, вони розділили імперію на 120 провінцій і призначили над ними сатрапів, або намісників. . . .

КІР ОДИН: Через два роки після падіння Вавилону Кіаксарес, дядько, і Камбіз, батько Кіра, померли, і він залишився єдиним господарем нової імперії, 534 р. до н.е.

ДАЛЬШІ ПРИМІТКИ ПРО ДАРІЯ МЕДІЯ

1. ЙОСИФ: «... але коли Дарій захопив Вавилон і коли він разом зі своїм родичем Кіром поклав кінець пануванню вавилонян, йому було шістдесят два роки. Він був сином Астіага, і мав іншу назву серед греків». (Ант. X, 11, 4.)

2. КОМЕНТАР З АМВОНУ: «Теорія, яка отримала найбільшу підтримку серед тих, хто підтримує давню дату Даниїла, полягає в тому, що Дарій Мідянин — це Кіаксарес II» — отже, син Астіага і дядько Кіра.

«Ми знаємо, що «Гобару» або «Ойбару» — «Гобріас» по-грецьки — був призначений правителем Кіром, коли він завоював Вавилон, і що в письменстві пам'ятників Сіндширлі Гобріас, _____ або _____, не є на відміну від Дарія, _____». ПРИМІТКА: Порожні місця замінюються сценарієм, який неможливо відтворити нашим обладнанням.

3. МІЖНАРОДНА СТАНДАРТНА БІБЛІЙНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ (цитується без лапок): мідянин Дарій (Дан.6:1; 11:1) був сином Ахашвероша (Ксеркса) з потомства мідійців (Дан.9:1).). Він отримав уряд Валтасара Халдея після смерті цього князя (Дан.5:30-31; 6:1) і став царем над царством Халдеїв.

З Дан.6:28 ми можемо зробити висновок, що Дарій був царем одночасно з Кіром. За межами книги Даниїла немає жодної згадки про Дарія Мідянина, хоча є вагомі підстави ототожнювати його з Губару або Угбару, губернатором Гутіуму, який, як сказано в Хроніці Набунаїда-Кіра, був призначений Кір став правителем Вавилону після його захоплення халдеями.

(а) Губару, можливо, є перекладом Дарія. Ті самі радикальні літери в арабській мові означають «король», «примушувач» і «стримувач». На івриті похідні від кореня означають «пан», «володарка» або «цариця»: арамейською «могутній», «всемогутній».

(b) Гутій був країною на північ від Вавилону і, можливо, за часів Кіра був частиною провінції Мідія.

(c) Але навіть якщо Гутій не був частиною Мідії в той час, перські царі мали звичай призначати мідійців, а також персів у сатрапії та командувати військами. Отже, Дарій-Губару міг бути мідянином, навіть якщо Гутій не був частиною власне Мідії.

(d) Оскільки Даниїл ніколи не називає Дарія мідійського царя Мідії, неважливо, яким титулом чи посадою він міг бути до того, як його зробили царем царства халдеїв. Оскільки царство халдеїв ніколи не включало ані Мідію, ані Персію, у Книзі Даниїла немає абсолютно жодних доказів того, що її автор мав на увазі, що Дарій Мідянин колись правив [або не правив] ні Мідією, ні Персією. [Він просто нічого не сказав про своїх попередників, за винятком того, що він був мідянином, але ясно дав зрозуміти, що він був видатною особою в товаристві мідійців і персів.]

(e) Те, що Губару називається губернатором (pīhatu), а мідянин Дарій — царем, не є запереченням проти його ідентифікації; оскільки в стародавніх і сучасних східних імперіях губернаторів провінцій і міст часто називали королями. Крім того, в арамейській мові немає більш відповідного слова, ніж «цар» для позначення правителя підцарства або провінції імперії.

(f) Те, що Дарій, як кажуть, мав 120 сатрапів, не суперечить цьому; бо перське слово «сатрап» є невизначеним, як і англійське слово «губернатор». Крім того, кажуть, що Губару призначив піхату під себе. Якби халдейське царство, яке він отримав, було таке ж велике, як царство Саргона [722-705 рр. до н. е., «царя Ассирії» (Ісая 20:1), він міг би легко призначити 120 із цих підправителів; оскільки Саргон називає 117 підвладних міст і країни, над якими він призначив своїх префектів і губернаторів.

(g) Народи, нації та мови з розділу 6 не є запереченням проти цього ототожнення; адже сама Вавилонія в цей час була населена халдеями, арабами, арамейцями та євреями, а царство халдеїв охоплювало також ассирійців, еламітів, фінікійців та інших у своїх межах.

(h) Це ототожнення підтверджується ще й тим фактом, що в історії немає жодної іншої особи, яку можна було б мати на увазі. Деякі справді вважали, що Дарій Мідянин був відображенням минулого Дарія Гістаспія; але це стає неможливим, оскільки характер, вчинки та імперія Дарія Гістаспія, які добре відомі нам з його власних пам'яток і грецьких істориків, не схожі на те, що Даниїл говорить про Дарія Мідянина.

[Кінець цитати з Міжнародної стандартної біблійної енциклопедії.]

ПОСТСКРИПТУМ

Додається ще одна сторінка з таблицею з ІЛЮСТРОВАНОГО БІБЛІЙНОГО СЛОВНИКА (1980) зі зміненими анотаціями. Вони представляють майже те, що було б сказано в оригінальних анотаціях, якби не помилкове спогад про одну з Лекцій Велсі, опубліковану в *Millennial Harbinger* за вересень 1830 року, про історію Мідо-Перської імперії.

ФІЛОЛОГІЧНА ЗАПИСКА ПРО КСЕРКСА ТА АГАШВЕРА

Правопис Xerxes є спробою транслітерації грецькою мовою, а з неї англійською мовою перського слова Khshayarsha. Те саме слово на івриті набуло форми, яка, нарешті, була вокалізована таким чином, щоб створити Ahashawerosh, і щоб бути переданим англійською як Ahasuerus. Кажуть, що єврейське слово, імовірно, перське, означало «цар». Його можна використовувати як назву або назву. Воно вживається в Книзі Естер з іншим єврейським словом, що означає цар або радник, тому ми маємо вираз «цар Ахашверош» (1:2,9,16,19; 2:1,12,16,21; 3: 1,6,8,12; 8:1,10,12;

**Пророцтво - Царства
Даніїл Розділ 7**

1. Як описано Даніїлом: цей розділ містить сон і видіння, які за значенням можна порівняти зі сном Навуходоносора в розділі 2, але з деякими додатковими аспектами. У видіннях Даніїла він бачив чотирьох звірів, які представляли чотири послідовні світові царства, замінені вічним царством, отриманим на небі від «давніх днів» «подібним до сина людського». За спільною згодою вони представляють ті самі царства, символізовані уві сні Навуходоносора, починаючи з Вавилонії та Навуходоносора як її царя. Згідно з Даніїлом, це царство було дано «мідянам і персам» (5:28), представленим тут і в інших місцях як одне царство об'єднаних народів (див. 6:8,12,15; Естер 1:1-3,14). ,18-20; 10-2) -- Мідо-Перська імперія, будь ласка. І коли воно захопило Вавилонську імперію, мідянин Дарій отримав царство (5:28; пор. 11:1). Потім через пару років, згідно зі світською історією, коли останній був мертвий, Даніїл говорить про «правління Кіра Перського» наступним чином (6:28; пор. 10:1).

2. Тлумачення консервативних протестантів проти римо-католиків і лібералів: Традиційна точка зору протестантських тлумачів полягає в тому, що чотири послідовні царства, описані в розділах 2 і 7, були Вавилонською, Мідо-Перською, Грецькою (або Македонською) і Римською імперіями з п'яте світове царство - царство Христа, засноване за часів римських царів. Але римо-католицькі та ліберальні тлумачі здебільшого вважали мідійців і персів двома імперіями, а не однією, таким чином роблячи Грецьку імперію четвертою, а Ізраїль — п'ятою. Римо-католики роблять це головним чином, щоб протистояти традиційному протестантському тлумаченню, згідно з яким «маленький ріг» четвертого звіра (7:8,19-26) представляє папство та його зв'язок із Римською імперією. І ліберальні некатолицькі тлумачі роблять це через те, що не вірять у передбачливе пророцтво, з чим їм довелося б погодитися, якби вони визнали, що четверта світова імперія з розділів 2 і 7 була Римською. Оскільки Римська імперія змінила грецьку лише в першому столітті до нашої ери, з підкоренням Сирії в 63 році до нашої ери та Єгипту в 30 році до нашої ери, і вони стверджують, що Книга Даніїла була написана в другому столітті до нашої ери.

3. Ліберальна та католицька інтерпретації нежиттєздатні та неефективні: Перетворення Грецької замість Римської імперії на четверту імперію, яку задумував Даніїл, жодним чином не вирішує проблему для католиків та лібералів. Бо Даніїл описує лише три світові імперії, а не чотири, які прийшли на зміну Вавилонській, тоді як світська історія показує, що Римська також була світовою імперією і останньою, яка прийшла на зміну Вавилонській.

Крім того, під час існування четвертого наступного світового царства Бог небес мав заснувати універсальне царство, яке не буде знищене чи захоплене іншим народом (2:34-35; 44-45; 7:13-14). ,27). Це ліберали і католики зробили б Ізраїльське королівство. Але це не було встановлено за часів грецьких царів. Він був заснований на Синаї в 15 столітті до

нашої ери, і завершився в 70 році нашої ери зі знищенням Єрусалима військами Риму за часів римських царів або імператорів. І якщо ми вважаємо його початком 2 століття до нашої ери, коли Юда Маккавей і його послідовники здобули незалежність від сирійської частини Грецької імперії, як це роблять вищезазначені тлумачі, воно все одно закінчилося в 70 році нашої ери, і не був вічним. Це також ніколи не було універсальним королівством.

Більше того, якщо ми думаємо про п'яте наступне світове царство як про Христове духовне Ізраїль, яким воно повинно було бути – не від цього світу (Івана 18:36), – воно не було встановлене до днів римських царів. Бо Іван Хреститель, Ісус і його учні до смерті Ісуса проповідували це як «близько» (Мат.3:2; 4:17' 10:7) або «наблизилося до вас» (Лк. 10). :7, 11). Приблизно за шість місяців до свого розп'яття та воскресіння Ісус сказав, що «тут є деякі з них, які не скуштують смерті, доки не побачать Царства Божого, що прийде в силі» (Марка 9:1). Потім, після свого воскресіння, він запевнив своїх апостолів, що «ви приймете силу, коли зійде на вас Дух Святий» (Дії 1:8), у яких він сказав, що вони «охрестяться через кілька днів» (в. 5). І в П'ятдесятницю, через десять днів після Його вознесіння на небо, «всі вони сповнилися Святим Духом, і почали говорити іншими мовами, як Дух давав їм промовляти» (Дії 2:1-4). Сила Духа продовжувала виявлятися у «багатьох чудесах і знаках, [які] вчинені через апостолів» (в. 43).

Крім того, матері Ісуса було сказано ще до його народження, що «Він буде великий, і Сином Всевишнього назветься, і Господь Бог дасть Йому престол Його батька Давида, і Він царюватиме». над домом Якова [Ізраїля] навіки не буде кінця» (Лк. 1:32-33). І в день П'ятидесятниці, за натхненням Святого Духа, було проповідувано, що він воскрес із мертвих і вознісся на небо, щоб сісти на престолі Давида (Дії 2:22-36), тобто правити над народом Бог, духовний Ізраїль, для Бога, як це зробив Давид, правлячи над тілесним Ізраїлем. Після цього «святих і вірних братів у Христі» було сказано, що вони були визволені з-під влади темряви і «перенесені... в Царство Сина Його [Божої] любові» (Колосян 1:2, 13).). І коли Іван написав Одкровення ближче до кінця першого християнського століття, він сказав своїм читачам-християнам: «Я, Іван, [є] ваш брат і учасник скорботи, і царства, і терпіння, що в Ісусі» (1: 9). Іншими словами, царство Христа існувало і складалося з тих, хто був «в Ісусі», тобто тих, хто був у спілкуванні з ним і був слухняним йому. І все це було за часів римських, а не грецьких царів.

4. Висновок і наслідки: Отже, здається неминучим, що Римська імперія була четвертим царством Даниїла 2 і 7, під час існування якого Бог Небесний заснує царство, яке ніколи не буде зруйноване, ані верховна влада над ним не буде залишена іншому народові, але воно розіб'є на шматки та знищить усі ці царства [чотири перед ним], і я стоятиму вічно» (2:44). І це включає наслідки, що стосуються поділів і «десяти рогів» та іншого «маленького рогу» четвертого звіра або царства, незалежно від того, можемо ми їх ідентифікувати з упевненістю чи ні.

5. Розподіл Четвертого царства: У Даниїла 2 четверте царство було представлене ногами та ступнями (імовірно двома) і пальцями (імовірно десятьма) зображення, про яке мріяв

Навуходоносор. Вони, безсумнівно, представляли собою поділ Римської імперії на східні та західні домініони, що склалися з «десяти» королівств або провінцій. У Даниїла 7 четверте царство представлено у вигляді звіра з десятьма рогами (вірші 7, 20, 24), які, як сказано, є «десятьма царями» (і, звичайно, їхніми володіннями), що виникають зсередини або зсередини та описуються як частину зазначеного царства (в.24). І в Об'явленні 17 ми знову, здається, маємо імператорський Рим, представлений у вигляді звіра з «десятьма рогами» (вірші 3, 12, 16). Вони представляли десять царів, які на момент написання Одкровення ще не отримали своїх царств, але отримають їх з часом, щоб царювати разом із звіром і як частину його царства або імперії протягом короткого часу, описаного як «одна година» (проти .12-17), до знищення згаданої імперії.

6. Ідентичність «Десяти рогів»: число «десять» може бути призначене не для точного десяти, але може бути круглим числом, символічним для всього невизначеного, але гарного числа. І серед тих, хто вважає, що мається на увазі саме десять, немає одностайності щодо того, хто їх складають. Це правда щодо тих, хто вважає, як ми помилково, Грецію четвертим царством. Наприклад, Калумет називає окремих царів такими: (1) Селевк Нікатор, (2) Антіох Сотер, (3) Антіох Теос, (4) Антіох Каллінік, (5) Селевк Церавн, (6) Антіох Великий, (7) Селевк Філопатер, брат Антіоха Епіфана, (8) Лаомедонт з Мітілени, якому були довірені Сирія та Фінікія, (9) Антігона та (10) син останнього, Деметрій, який володів цими провінціями з титулами царів. Інші залишають Деметрія і починають з Олександра Македонського або роблять інші варіації. І всі вони мають суміш попередників і сучасників, тоді як Писання, здається, робить їх усіх сучасниками.

Існує така ж відсутність одностайності серед тих, хто вважає, як ми віримо, правильно, Римську імперію четвертим царством Даниїла 2 і 7. Адам Кларк, наприклад, каже, що «вони вважаються таким чином:» (1) Римський сенат, (2) Греки, в Равенні, (3) Ломбардці, в Ломбардії, (4) Гуни, в Угорщині, (5) Алемани, в Німеччині, (6) Франки, у Франції, (7) Бургунди, в Бургундії, (8) Сарацини, в Африці та частині Іспанії, (9) Готи, в інших частинах Іспанії, і (10) Сакси, в Британії. У монументальному «Вступі до критичного вивчення та знання Святого Письма» Горна (1889) подано п'ять списків стількох видатних учених, серед яких немає двох абсолютно однакових, хоча всі вони мають дещо спільне.

І «Біблійний аналіз» Штрауба (1935), який загалом має значну заслугу, перераховує наступне з ще більшою кількістю відмінностей і з додаванням дат: (1) Франки, 360-749 рр. н.е.; (2) Остро-готи, 385-523 рр. н.е.; (3)

візі-готи, 398-419 рр. н.е.; (4) Вандали, 429-533 рр. н.е.; (5) бургундці, 419-534 н.е.; (6) сакси, 449-457 рр. н.е.; (7) Суві, 409-585 н.е.; (8) Гепіди, 453-566 рр. н.е.; (9) Ломбардці, 568-774 рр. н.е.; і (10) Східна імперія, 595-1453 рр. нашої ери.

Чому Штрауб має Східну імперію з 595 року нашої ери, не зрозуміло. Але це може бути друкарська помилка, з 395 року нашої ери. Оскільки в цей день, зі смертю імператора Феодосія, п'ятого наступника Костянтина Великого, Римська імперія була розділена між двома його синами, Аркадієм і Гонором: Аркадію було передано східну половину зі

столицею в Константинополі, а Гонору – західну. наполовину зі столицею в Римі. Західній Римській імперії прийшов кінець у 496 році нашої ери. Але Східна імперія, або Східна Римська імперія, яку також називають Візантійською імперією, проіснувала до падіння Константинополя турками в 1453 році нашої ери.

Його стали називати Візантійською імперією від грецького міста Візантіум на протоці Босфор, що відокремлює Європу від Азії, перебудованого, укріпленого та перейменованого Костянтином, який назвав його Новим Римом і зробив його столицею всієї Римської імперії, яким він залишався до згаданого вище розділу імперії. Після цього поділу римське право та багато стародавніх римських традицій збереглися на Сході, хоча латинь незабаром поступилася грецькій як популярній мові, а життя та мистецтво набували дедалі більш східного тону. Церква також дедалі більше відрізнялася на Сході та Заході, що призвело до багатьох розбіжностей і, нарешті, формального розриву та відлучення в 1054 р. нашої ери, яке зберігалось досі.

Суть, однак, у зв'язку з «десятьма» царями або королівствами, здається, полягає в тому, що ми не можемо точно знати, ким або ким вони були, якщо число є буквальним і певним, а не символічним. Мало того, що конкретні домовленості, які придумали люди, не узгоджуються одна з одною, жодна з них, здається, не відповідає всім вимогам Святого Письма.

І в Книзі Даниїла, і в Об'явленні вони є невід'ємною частиною Римської імперії до її розпаду, і всі вони об'єднуються у війні проти «святих» (Даниїла) і «Агнця», «Господа панів і Царя царів». "і тих, хто "з ним" (Об'явлення). І в Об'явленні не тільки Агнець і ті, що були з ним, перемогли їх, але й вони, у свою чергу, зненавиділи місто розпусниць (язичницький Рим) і зробили його спустошеним як розбещуючу і переслідувальну істоту – отже, здавалося, представляють домініони, які стали християнськими і допомогли приборкати язичництво в імперії до того, як остання розвалилася. І в Даниїла влада була передана від ворогів святих до самих святих, як це було правдою в Римській імперії, коли християнство перемогло язичництво. Отже, там, де Даниїл і Об'явлення дещо відрізняються в деталях, вони просто доповнюють, а не суперечать одне одному.

В Об'явленні «десятеро» спочатку були частиною «звіра» протягом «однієї години», перш ніж він пішов «на загибель», і поки він все ще був залучений у війну проти святих. Але лангобарди, згадані майже в усіх наведених вище списках, виникли як королівство, згідно зі Страубом, у 568 р. н. е. і тривало до 774 р. н. 496 рік нашої ери. І це було ще набагато довше після того, як у четвертому столітті нашої ери (300-ті роки) імперія перестала бути переслідувачем християн. Фактично, дати початку всіх «десяти», як їх перерахував Штрауб [360, 385, 398, 429, 419, 449, 409, 453, 568 і 595], є надто пізніми для причетності до імперських переслідувань Римська імперія), за винятком невдалої спроби імператора-відступника Юліана, 361-749 рр. н. е., в якому могли брати участь лише франки, 360-749 рр. н. Більше того, «Східна імперія» як така, яка формально почалася з окремих імператорів у 395 році нашої ери, ніколи не була переслідувачем християн, а натомість їх другом і захисником.

Нарешті, окрім відсутності участі в імперських переслідуваннях, виникли всі десять, перераховані Штраубом (причому трохи більше половини дублюються в інших списках), за винятком лангобардів та Східної імперії (або лише для лангобардів, якщо Дату початку Східної імперії, визначену Штраубом, виправлено) — до того, як Західна імперія закінчилася, з 360 до 453 року нашої ери, або від 116 до 23 років до її падіння. Отже, якщо один день означає рік, як часто підраховують, одна година, яку кожен із них мав повноваження зі звіром, буде або 1/12, або 1/24 дня, отже, або один місяць, або 1/2 місяці! -- що здається досить абсурдним не тільки через надто стислість, але особливо через нерівномірність тривалості їхнього співіснування зі звіром порівняно з одноманітністю їхньої короткої влади з ним. Отже, здається, що «одна година» має символізувати порівняно короткий, але невизначений час. І, якщо так, то цілком імовірно, що «десять рогів» також є символічними, а не точно десятьма царями чи царствами, які можна ідентифікувати. Це пояснило б розбіжності в списках видатних вчених, які намагалися надати їх точно, незалежно від того, консервативні вони чи ліберальні у своїй теології.

7. «Малий Ріг» Четвертого Царства: згадується в Даниїла 7:8, кажуть, що він вийшов серед десяти рогів, перед якими три з перших рогів були вирвані з корінням». Далі він описаний як ведення війни зі «святими» та перемагання над ними — «доки не настав вік давніх днів, і не було дано суду святим Всевишнього, і настав час, коли святі заволоділи царством» (вірші 20- 22).

А у віршах 24-27 говориться про нього як принизливого трьох царів, який говорив проти Всевишнього, виснажував святих Всевишнього і думав змінити часи та закон — і йому було дозволено це зробити. тож на «час, часи та півчасу» (зазвичай вважається 3 1/2 роки), після чого його панування буде відібрано, і «царство, і панування, і велич царств під усім небо, буде дано людям святих Всевишнього».

«Час, часи та половина часу» (в. 25) знову зустрічається в 12:6, і в обох це описує період, коли проти святих або народу Бога ведеться війна. Воно знову зустрічається в Об'явленні 12:14, можливо, запозичене з термінології Даниїла, і еквівалентно «тисячі двохсот шістдесяти днів» у вірші 6 і в 11:3, а також «сороку двом місяцям» у 11:28. і 13:5 -- дорівнює 3 1/2 рокам -- і так само символізує час великого переслідування народу Божого. В Об'явленні, здається, протиставляється «тисяча років» з розділу 20:1-6, коли святі вільні від міжнародного та багатонаціонального узгодженого переслідування, характерного до і протягом короткого часу після «: тисячі років». Якщо систему тлумачення рік за днем застосувати в обох випадках, 3 1/2 пророчих року означатимуть 1260 календарних років, а тисяча пророчих років — 360 000 календарних років. Але може бути так, що обидва є символічними, а не буквальними, причому один представляє невизначений порівняно короткий період часу, а інший — невизначений, але значно довший період часу.

Ліберальні та католицькі тлумачі застосовують 3 з половиною роки в Даниїла 7 до періоду, коли Антіох Епіфан воював проти Ізраїлю та намагався викоринити юдаїзм, роблячи, як вони це роблять, четвертим звіром цього розділу Грецьку імперію, а Антіох Епіфан став

«маленьким рогом», який прийшов до влади після того, як позбувся кількох суперників. І «три перших роги», зібрані перед ним (ст. 8), пояснені як «три царі», записані ним (ст. 24), вважають деякі з наведених вище тлумачів (1) його брат, Селевк IV, який був убитий, (2) син Селевка IV, Деметрій I Сотер, і (3) молодший син Селевка або, можливо, Геліодора, за чиєю змовою Селевк було вбито з наміром встановити його молодшого син на троні з ним як регентом, але був убитий Антіохом Епіфаном, який сам посів трон і підозрюється в організації всіх подій, що призвели до його вступу на престол. На перший погляд, таке тлумачення було б правдоподібним, якби Антіоха Епіфана пов'язували з четвертим, а не з третім звіром і царством. Однак якщо подумати, десять рогів представлені у видінні як одночасні, тоді як у ліберальних і католицьких інтерпретаціях вони значною мірою послідовні.

Щодо протестантських тлумачів, то більшість із них вважають, що четвертий звір і царство Даниїла 7 представляють Римську імперію та еквівалентні звірові з Об'явлення 13:1-10 і розділі 17, який також мав десять рогів, вони традиційно і в народі (але не одноголосно) вважають, що «маленький ріг» Даниїла 7 представляє папство. Проте серед тих, хто це робить, немає однастайності щодо того, які підрозділи Римської імперії представлені трьома рогами, які папство «поклало». Наприклад, Штрауб каже «остроготи, вандалі і бургундці, тому що вони були аріанами у вірі». Але Адам Кларк стверджує: «Ймовірно, це були 1. Равеннський екзархат. 2. Королівство лангобардів. І 3. Римська держава».

Далі Кларк пояснює наступне: «Перший був подарований Папі Стефану II Піпіном, королем Франції, у 755 році нашої ери; і це складало світських князів папи. Другий був подарований Святому Петру Карлом Великим у 774 році. Третя держава, Римська держава, була наділена папою як духовними, так і світськими і підтверджена йому Льоюєм Благочестивим».

(ПРИМІТКА: Останній також відомий як Людовик I або Людовик Благочестивий, син і наступник (814-48 рр. н. е.) Карла Великого на посаді імператора Заходу. Карл Великий був королем франків Каролінгів у 714-814 рр., але був коронований папою Левом III на Різдво 800 року як імператор Заходу, тому що він став прихильником і захисником папства, що представляв усю західну частину Римської імперії до того, як вона була розділена між Сходом і Захід. І, згідно з теорією Каролінгів, Римська імперія була лише призупинена, а не покинчена, через зречення римського імператора в 476 році. Отже, Карл Великий заявив про законне правонаступництво від римлян.)

Інше тлумачення, представлене в шановному коментарі до кафедри, робить десять рогів десятима «магістратами» Римської республіки, а імператора Римської імперії, який прийшов за республікою, — «маленьким рогом», який став великим, перед яким три з перших роги були «зірвані» або «поставлені». Короткий виклад його пояснення такий: оскільки основне значення «рогу» — це влада, найвірогіднішим рішенням здається прийняти «десять» рогів як магістрати республіканського Риму. Це було, грубо кажучи, десять — два консули, спочатку два претори, два цензори та чотири трибуни. Імператорська влада була абсолютно невідома римській конституції; але, піднявшись

після інших, вона поглинула владу трьох із цих магістратів — трибутаріату, преторіану та цензури. Однак це пояснення здається непослідовним, оскільки воно переходить від окремих магістратур до їх категорій; і, якщо категорія трибутаріїв складалася з чотирьох магістратів, преторіан з двох, а цензорія з двох, це дає загалом вісім замість трьох магістратів!

Август (27 р. до н. е. — 14 р. н. е.), внучатий племінник Юлія Цезаря, який зробив імперію можливою, ставши довічним диктатором на початку 44 р. до н. е. жоден імператор не був визнаний лише через 17 років із приходом на престол Августа в 27 р. до н. е., як уже зазначалося; потім Тиберій (14-37 н. е.), Калігула (37-41), Клавдій (41-54) і Нерон (54-68). Послідувала коротка боротьба, перш ніж Веспасіан став імператором, коли генерали Гальба, Отон і Вітеллій були призначені своїми військами. Гальба пішов у відставку через кілька місяців (68-69) і був убитий; Отон (69, січень-квітень), і покінчив життя самогубством; Коротко Вітеллій (69) — троє царювали лише близько 18 місяців. Веспасіан визнав Вітеллія та Отона, але в 68 році нашої ери його власні воїни проголосили його імператором. Повертаючись зі Сходу, його армія та армія Вітеллія зіткнулися, і останній був убитий, а Веспасіан був визнаний імператором. Але він поклав лише один, а не три роги — жоден з яких не вважається багатьма істориками, тому що вони були претендентами, а не чесними імператорами, а також мали незначні володіння. Проте, враховуючи їх, до Веспасіана було лише вісім імператорів (правляли, правда, послідовно, а не одночасно), а якщо рахувати Юлія Цезаря, то їх було лише дев'ять. Отже, Веспасіан не міг бути одинадцятим рогом, який поклав «три перших роги» Даниїла 7:8. Більше того, до Доміціана (81-96 рр. н. е.) ми не маємо чудовиська, схожого на «маленький ріг», описаного Даниїлом, і навіть він не відкинув трьох попередників. Отже, навряд чи щось у цьому тлумаченні відповідає пророчому представленню.

Підсумок усього цього полягає в тому, що ми не можемо напевно знати точну приналежність ані «десяти» рогів, ані «маленького рогу», якщо це було задумано. І хоча найпопулярніша інтерпретація «маленького рогу» полягає в тому, що він представляв папство, що ідентифікація не без проблем. Окрім невизначеності, пов'язаної з «трьома рогами», які він нібито «зірвав» або «опускав», є той факт, що він не мав свого походження. до деякого часу після падіння Риму в 476 р. н. е. і виникло, скоріше, на руїнах Західної імперії — через деякий час після того, як усі «десять рогів» мали владу зі «звіром» і як його частина протягом «години», «воюючи проти святих, а потім обернувшись проти міста розпусниць язичницького Риму та, очевидно, сприяючи перевазі християнства над язичництвом в імперії, а також після того, як «звір» імперського Риму пішов «на загибель», усе як було передбачено в Об'явлення 17.

ПРИМІТКА: Адам Кларк каже: «Це [маленький ріжок у віршах 24-26] не може стосуватися так повно або добре, як римських пап». І знову: «Якщо тут мати на увазі папську владу, як рог або світську владу, що, найімовірніше, (а ми знаємо, що цю владу було надано в 755 році Папі Стефану II Піпіном, королем Франції), Через тисячу двісті шістьдесят років ми підходимо до 2015 року нашої ери». Хоча він каже: «Я не наголошую на цих датах і не

роблю з них висновків», він все ж робить схвальний натяк на них у своїх коментарях до 8:14, як буде знову зазначено пізніше.

Розділ 5

Пророцтво - Царства

Даниїл Розділ 8

1. Представлені Бараном і Козлом: їх бачив Даниїл у своєму другому видінні, описаному у віршах 1-8 і визначеному у віршах 15-25.

«Баран... мав два роги, і два роги були високі, але один був вищий від другого, і вищий вийшов останнім». «Козел прийшов із заходу... і... мав помітний ріг між очима». «І коли він став сильним, великий ріг був зламаний, і замість нього вирости чотири значних роги до чотирьох вітрів небесних».

«Баран, якого ти бачив, що мав два роги, — це царі Мідії та Персії. А козел грубий — це цар Греції, а великий ріг, що між його очима, — це перший цар. бо те, що було зламане, на місці якого постало чотири, чотири царства постануть із народу, але не з його силою».

Можна побачити, що вони еквівалентні другим і третім звірам і царствам першого сну Даниїла в розділі 7. У цьому розділі царі Мідії та Персів представляють не два царства, а одне подвійне царство, всупереч ліберальним і римо-католицьких тлумачів, і в гармонії з іншими писаннями, на які зверталася увага. Отже, це означає, що четвертий звір із 7-го розділу, а також ноги, ступні й пальці ніг із зображення уві сні Навуходоносора у 2-му розділі справді символізували не Грецьку, а Римську імперію.

Два роги барана символізують силу мідійців і персів відповідно. Спочатку домінували мідяни, а пізніше перси.

«Один видатний ріг» козла був першим царем Грецької імперії, яким був Олександр Македонський. Він був зламаний смертю Олександра в 323 році до нашої ери. «Чотири відомих роги», які з'явилися замість нього, символізують розподіл його королівства після його смерті між чотирма його генералами. Найсильнішими з них були Птолемей, якому був відданий Єгипет, і Селевк I, якому належали Сирія та весь Схід.

2. Ідентифікований «маленький ріг» козла: «З одного з них [з одного з вищевказаних чотирьох рогів] вийшов маленький ріг, який став надзвичайно великим, на південь і на схід, і до славної землі» (в.9). Опис його та його спустошень продовжується у віршах 14 з подальшими поясненнями у віршах 23-27, починаючи так: «А в останній час їхнього царства, коли грішники виповняться, з'явиться цар лютого обличчя та розуміючи темні вироки, встане, і сила його буде могутня, але не його власною силою, і він чудово знищить, і він знищить могутніх і святих людей».

Однозначно йдеться про Антіоха Епіфана, пра-пра-правнука Селевка I, царя Сирії та Сходу. Він прагнув приєднати Єгипет і ще далі на Схід до свого панування, а також Палестину, докладаючи особливих зусиль для знищення юдаїзму та встановлення язичництва в останній. Його спустошення Святої Землі та її святині історично описано в перших шести розділах 1 Маккавеїв і в Йосифа Флавія, Війни євреїв, книга I, 1:1-4.

Час від осквернення святині до її очищення мало бути «дві тисячі триста ранків і вечорів» (вірші 14, 26). Це може означати 2300 ранків плюс 2300 вечорів, отже, 2300 днів; або це може означати загальну кількість ранків і вечорів, отже, 1150 днів -- вечір і ранок дорівнюють одному дню, як у книзі Буття 1. Історичні записи віддають перевагу останньому. Йосип Флавій сказав про Антіоха Епіфана: «Він також зіпсував храм і припинив постійну практику принесення щоденної жертви спокутування протягом трьох років і шести місяців» (Війни, 1, 1:1), -- що могло бути «кругле число» на 1150 днів, або три роки, два місяці та десять днів, оскільки минуло більше трьох років. Крім того, згідно з 1 Маккавеїв (розділи 1 і 4), минуло лише трохи більше трьох років з того часу, як язичницький жертовник був споруджений у храмі в Єрусалимі, доки Юда Маккавей, єврейський патріот і лідер партизанів, не зміг увійти Єрусалим, очистити святиню та відновити законне та регулярне юдейське богослужіння, тоді як Антіох Епіфан був на Сході з місією грабіжників і де він помер незабаром після того, як почув про подвиг Юди Маккавея.

Слід зазначити, що «маленький ріг» попереднього розділу не може бути «маленьким рогом» цього розділу. Серед іншого, перший з'явився серед десяти рогів четвертого звіра, який представляв Римську імперію, а другий виник з одного з чотирьох рогів другого звіра в цьому розділі, який представляє Грецьку імперію та еквівалентний третій звір з попереднього розділу. Римська імперія складалася з десяти одночасних королівств. Грецька імперія була розділена на чотири частини. Саме в останній частині історії чотирьох на сцені з'явився Антіох Епіфан (8:23) — приблизно 175 рік до нашої ери — через 148 років після смерті Олександра Македонського в 323 році до нашої ери та за 137 років до останнього частини його королівства (Єгипет) була завойована римлянами в 30 р. до н. е., а потім Сирія в 63 р. до н. е. (через 100 років після смерті Антіоха Епіфана).

ПРИМІТКА: Знову посилаючись на Адама Кларка, він робить такий коментар до вірша 14: «Хоча буквально дві тисячі триста вечора та ранку, я думаю, що пророчий день слід розуміти тут, як і в інших частинах цього пророка. , і це повинно означати стільки років від бачення козла, що було 334 роком до нашої ери , . Це наблизить нас до гл. 25. Таким чином, здається, що він схильний вірити, що очищення святині пов'язане з втратою папством світської влади. Це не призначено для підтвердження, а для того, щоб надати зразок альтернативних тлумачень.

частина 6

**Сімдесят тижнів
Даніїл, розділ 9**

У перший рік правління мідянина Дарія над царством халдеїв (приблизно 538 р. до н. е.) Даниїл зрозумів з книг (очевидно, 2 Хронік 36:21 і Єремії 25:11-12; 29:19), що вавилонські полон юдеїв і спустошення Єрусалиму мали закінчитися через сімдесят років, що незабаром мало завершитися. Це стало для нього чудовою одержимістю і предметом багатьох молитов і благань, з «постом, веретищем і попелом» (в.4). У відповідь ангел Гавриїл був посланий, щоб повідомити йому про подальші події, призначені для його народу, не включені в сімдесят років вигнання (вірші 20-27). Здається, вони триватимуть до часів Христа і описуються як «сімдесят тижнів» (загалом вважають, що це сімдесят тижнів років, або 490 років), поділені на три періоди по сім, 62 і один -- або 49 років. І в якийсь невизначений час після того, як «помазаник, князь» (очевидно, Христос) був відсічений у «середині» 70-го тижня (тобто тижня після «семи», а потім «тридцяти і другого» тижнів), місто та храм («святилище») знову будуть зруйновані — «людьми князя» (очевидно, римляни на чолі з Титом, принцом, який пізніше став імператором Риму, яким Єрусалим і храм були знищені). були знищені в 70 році нашої ери).

БУЛО ЧОТИРИ УКАЗИ, що стосувалися повернення єврейських вигнанців і відбудови храму та Єрусалиму: (1) Кір Великий, 536 р. до н.е. (Ездра 1:2-4; 2 Хронік 36:22-23); (2) Дарій Великий (Гістасп), 519 р. до н.е. (Ездра 6:1-12); (3) Артаксеркс Довгим, 458 або 457 р. до н.е. (Ездри 7:7,11-26); (4) Знову Артаксеркс, 445 рік до н.е.) (Неемія 1:1; 2:1-8).

Якщо ми почнемо з 26 року нашої ери, року хрещення Христа, помазання Святим Духом і представлення Ізраїлю як Сина Божого, Івана 1:31-34 (коли йому було 30 років, Луки 3:21-23). , його народження відбулося не пізніше 4 року до нашої ери за нашим григоріанським календарем), і відрахувавши 483 роки назад (сім плюс 62 тижні років), ми приходимо до 457 року до нашої ери, першого указу Артаксеркса (пасинка цариці Естер, Книга Естер), яка, здається, була більш ефективною, ніж попередні. Також цілком певно, що Христос був розіп'ятий приблизно після 3,5 років особистого служіння або в середині 70-го тижня Даниїла, коли він «укладе твердий завіт з багатьма». У результаті його смерті він став «посередником нової угоди» (Євреям 9:15, і це було широко проголошено євреям протягом решти 3 з половиною років 70-го «тижня», незабаром після чого було пропонував як язичникам, так і євреям — «спочатку юдеєві, а потім грекові» (Римлянам 1:16).

ЦЕ БУЛО ЧУДОВИМ ВИКОНАННЯМ пророцтва, яке було б передбачуваним, навіть якби воно було дане у 2 столітті до нашої ери, як стверджували ліберали, а не в 6 столітті до нашої ери, як стверджувала сама Книга Даниїла. Це ніяк не могло бути написано постфактум!

РОЗДІЛ ТАКОЖ ПРОЯВЛЯЄ СВІТЛО на розділи 2 і 7 щодо часу встановлення царства небесного за днів римських царів. Бо Христос, який був розіп'ятий під керівництвом римського правителя Понтія Пілата в 30 році нашої ери і воскрес із мертвих через три дні, вознісся на небо і був прийнятий хмарою з поля зору людей через 40 днів після свого воскресіння (див. Дії 1:1- 11). Очевидно, саме він «прийшов із хмарами небесними... до давніх днів» і «дано йому... панування, і слава, і царство, щоб служили всі народи, племена

та язика». Його: [чиє] панування є пануванням вічним, яке не мине [як це зробили б попередні світові царства], а його царство те, що не буде зруйноване» (7:13-14).

Розділ 7

Пророцтво - велика війна Даніїл, розділи 10-12

1. Розділ 10: «У третій рік правління Кіра, царя Персії, [це мав бути 534 р. до н.е.] Даніїлу було відкрито щось», що стосується «великої війни» (вірші 1-2). І розділи 10, 11 і 12 зайняті цим. Він частково доповнює розділи 8 і 9 і торкається периферійних деталей Четвертої імперії, розвиваючи певні риси розділу 7. Ангела було послано до Даніїла, щоб він «зрозумів, що станеться з твоїм народом в останні дні; видіння ще на багато днів» (10:14). В основному розділи 10 і 11, здається, стосуються подій, які поклали кінець Грецькій імперії в результаті повалення Сирії, а потім Єгипту римлянами в 63 р. до н.е. і 30 р. до н.е., відповідно. Це буде «багато днів» після того, як було дано видіння. А розділ 12 зазвичай вважається есхатологічним, або таким, що стосується останніх подій історії. Можливо, що остання частина 11 розділу також містить символічні есхатологічні натяки.

2. Розділ 11: У цьому розділі ми маємо нариси історії та падіння Мідо-Перської та Грецької імперій, показані Даніїлу, але коли здається, що на троні більше не буде мідійців, і імперія стає більш перською ніж медіана. Даніїлу було сказано: «Ось, повстануть ще три царі в Персії; і четвертий буде набагато багатшим за всіх; і коли він зміцніє своїм багатством, він підніме всіх проти грецького царства» (в.2).

ЦЕ СКАЗАНО У ТРЕТІЙ РІК ПРАВЛІННЯ КІРА, царя Персії, або в 534 році до н. е., коли йому залишалося правити ще чотири роки, і в нашому початковому плані «Книги Даніїла» він вважався першим із трьох. Це було тому, що вважалося ймовірним, що Смердіс (також званий Бардія, і зазначений як такий на діаграмі, доданий до щойно згаданого плану) не міг вважатися королем через наступні обставини, описані в Новій Колумбійській енциклопедії:

«Смердіс, dc528 до н.е., другий син Кіра Великого, царя Персії. Його також називають Бардія. Він був убитий своїм братом Камбісом II, який тримав вбивство в таємниці. Камбіс (який вів кампанію в Єгипті), висунув свого власного брата Гуамату, щоб видати себе за Смердіса і проголосив його царем, фальшивий Смердіс був скинутий (521 р. до н. е.) і вбитий Дарій, змінивши Гуамату».

Але якщо врахувати фальшивого Смердіса (або Бардію), як у згаданій вище таблиці, Кір не буде зарахований до трьох царів, які ще встали в Персії, і список трьох, а потім і четвертого, буде бути такими: Камбіз II (530-522 до н. е., використовуючи дати вищезгаданої таблиці), Смердіс (522 до н. е.), Дарій Гістасп (522-486 до н. е.) і Ксеркс I (486-465 до н. е.).

Як зазначено в оригінальному плані, Ксеркс I був найбагатшим і наймогутнішим із перських царів — ймовірно, Ахашверош із Книги Естер. Він вторгся в Грецію, але зазнав

поразки під Саламіном (480 р. до н. е.), що призвело до занепаду Персії, а Греції до панування, поки врешті Персія не впала до рук грецького царя Олександра Македонського в 330 р. до н. е. діаграма вже згадана.

У ВІРШАХ З 1 І 4 ЙДЕТЬСЯ ПОСИЛАННЯ ПРО АЛЕКСАНДРА ВЕЛИКОГО та його Грецьке королівство. Коли він помер у 323 році до нашої ери, його царство не успадкували нащадки, а розділили між його найздібнішими полководцями — найздібнішими з яких були Селевк I Нікатор і Птолемей, які отримали Сирію та весь Схід, а також Єгипет з Лівією та Ефіопією (див. 34), чії династії правили до римлян у 63 р. до н. е. і 30 р. до н.

ВІРШІ З 5 ПО 20 дають короткий підсумок стосунків між «царем» півночі та «царем півдня» аж до часу, коли Антіох Епіфан став «царем півночі».

ВІРШІ З 21 ДО 35 розповідають про час Антіоха Епіфана та його стосунки з «південним царем» і з євреями в Палестині під «угодою» з Богом — «угода» згадується у віршах 22 і 32. Вважається, що «князь угоди» в попередньому уривку — це єврейський первосвященик, ймовірно Онія III, якого, згідно з 2 Маккавеїв 4:33-38, було вбито. «Кораблі Кіттіма: у вірші 30 за спільною згодою вчених визнані кораблями Риму. Принаймні два переклади (Моффат і Гудспід) містять «Римляни» або «Рим». («Кітім» вперше використовувався для острова Кіпр, але його використання поширилося на інші території Середземного моря на захід.) І різні коментарі чітко розповідають про конкретне історичне втручання Риму, яке змусило Антіоха Епіфана залишити свою експедицію проти Єгипту та повернутися до Сирії, але помстившись Ізраїлю на зворотному шляху додому, осквернивши святиню та забравши постійне цілопалення, як згадується у віршах 30 і 31.

Вірші з 32 по 35 можуть натякати на часи Маккавеїв. Дехто вважає, що вірш 35 також є натяком на християнський розподіл - можливо, насамперед до часу кінця грецького панування, яке перейшло до римлян, але вдруге до кінця історії. Але догматизм «за» або «проти» здається нерозумним.

ВІРШІ З 36 ПО 39 тлумачаться по-різному - деякі застосовують їх до Риму - його царя (імператора). Інші вважають їх просто продовженням і узагальненням описом Антіоха Епіфана, хоча це також може бути застосовано до полководця, посланого імператором. Вірш 37 може містити опис презирства до поклоніння Таммузу чи Адонісу зокрема, які, як кажуть, особливо приваблюють жінок, а також будь-якого іншого місцевого бога. Натомість він покладається на допомогу чужого бога (вірші 38-39).

ВІРШІ З 40 ПО 45 також тлумачаться по-різному, дехто вважає, що «він» у вірші 40 відноситься до «царя» попереднього абзацу. Незалежно від того, правильно це чи ні, воно все одно може стосуватися і, ймовірно, стосується римського імператора чи його воєначальника в Єгипті та Сирії (включаючи Палестину), проти якого однаково виступають «південний цар» і «північний цар». (не обов'язково Антіох Епіфан) у той час верховенство двох останніх мало перейти до Риму. Інші вважають, що це відноситься, принаймні символічно, якщо не зовсім, до кінця часів — що «він» у вірші 40 відноситься до антихриста

(передбачуваного головного людського агента Сатани в Об'явленні 20:7-10), і що символічно царі «півночі» і «півдня» представляють опозицію йому. Це, однак, призначає роль нехарактерну з уявленнями про них досі в Книзі Даниїла. І «час кінця» у вірші 40, швидше за все, відноситься до кінця Грецької імперії, оскільки її останні залишки потрапили під суверенітет Риму. Але римське правління не означало кінця біди для людей Даниїла.

Розділ 8

Час кінця

Розділ 12

1. Вірші 1-4: Найгірше буде ще попереду — кінець єврейської держави, але не її людей, які будуть вірними Богові, хоча вони можуть померти або природно, або від рук ворогів, тому що було бути воскресінням для вічної відплати — «вічне життя» для праведних і «вічне презирство» для неправедних — про що Новий Завіт вчить, що буде в кінці часів (Івана 5:28-29; 6:39). ,40,44,54; 1 Коринтянам 15:20-24). Це може бути «час кінця» у вірші 4. Якщо так, то текст може стверджувати, що не все, що міститься в цьому розділі, можна зрозуміти до цього часу. Імовірно, це правда, особливо з огляду на дати, які описані більш-менш загадково. Бо навіть Христос, коли був на землі, не знав, коли настане кінець часів (Матвія 24:36), і відтоді він не відкрив цього.

2. Знову вірш 1: тут йдеться про «час лиха, якого не було, відколи існує нація, аж до того часу». І саме так Ісус описав знищення Єрусалиму та кінець єврейської держави (що відбулося в 70 році нашої ери): «Бо тоді буде велика скорбота, якої не було від початку світу аж дотепер, ні, і не буде» (Матвія 24:21). Отже, можливо, Ісус і Даниїл мали на увазі ту саму подію. Ісус дав вказівки своїм учням в Єрусалимі та Юдеї втекти, і, згідно з Церковною історією Євсевія, «вони вийшли з міста й оселилися в одному місті за Йорданом, яке називається Пелла» (книга III, розділ 5). Михаїл, «архангел» (Юди 9), згаданий уже в Даниїла 10:13,21 як застосований Богом у критичних ситуаціях, описаний тим, хто навчає Даниїла, як «великий князь, який стоїть за синів твого народу, " із запевненням, що "в той час [про який йдеться в цьому розділі] Михаїл встане" - очевидно, щоб допомогти правдивому народу Бога. І, можливо, його найняли, щоб допомогти святим утекти до Пелли, коли Єрусалим мав бути знищений.

3. Вірші 5-7: Коли Даниїл запитав: «Як довго триватиме кінець цим чудесам?» йому було сказано, що «це буде на час, часи і півтора; і коли вони закінчать розбивати силу святого народу, усе це буде закінчено». Цілком ймовірно, що йдеться про те саме, що було передбачено в 7:23-28. Описаний елемент часу міг означати 3 1/2 роки, або 1260 днів, де день представляє рік; або, можливо, це було просто символічне посилення на невизначену, проте обмежену тривалість — таку, яка не триватиме до кінця часів. Це може стосуватися часу до того, що описано в Об'явленні 11:14, коли «Царство світу стало царством Господа нашого та Христа Його» — що, у свою чергу, могло бути посиленням на

перемогу Християнство над язичництвом у Римській імперії та його величезна переслідувальна сила була зламана в 4 столітті нашої ери

4. Вірші 8-9: Але Даниїл сказав: «Я чув, але не зрозумів. Тоді я сказав: «О мій пане, що буде з цього?» І він сказав: «Іди, Даниїле, бо слова закриті й запечатані до часу кінця, чи це кінець, про який говориться в безпосередніх попередніх віршах, здавалося б, перед кінцем часів, чи це той, який може матися на увазі у віршах 2-4, які з'являються бути в кінці часів? Автор цих заміток несміливо наважується припустити перше, але відмовляється бути догматиком.

5. Вірш 10: Даниїлу далі було сказано: «Багато-хто очистяться, і вибіляться, і стануть очищеними; але нечестиві будуть діяти нечестиво, і ніхто з нечестивих не зрозуміє; а мудрі зрозуміють». Це може не стосуватися розуміння всіх таємничих речей, відкритих Даниїлу, оскільки він сам не розумів їх усіх. Але це має стосуватися достатнього розуміння, щоб знати, що остаточного блаженства можна досягти вірністю Богові, і тільки так, незалежно від ціни, навіть якщо це стосується самого земного життя. Бо смерть — це не кінець, як зазначено у віршах 2 і 3.

6. Вірші 11-13: вони знову стосуються часів, які тлумачилися по-різному, оскільки недостатньо інформації, щоб зробити певне тлумачення. І незважаючи на те, що було сказано, здається, що від Даниїла, можливо, не очікувалося, що він точно зрозуміє значення. Йому було сказано: «Але йди своєю дорогою, доки буде кінець; бо ти відпочинеш і станеш на своїй долі в кінці днів». Ймовірно, його «відпочинок» відбуватиметься між його смертю та воскресінням, коли він буде стояти в тому, що буде його «долею, наприкінці днів» — ймовірно, наприкінці часу на землі, коли Христос прийде воскресити мертвих, згідно з уривками, згаданими вище при обговоренні віршів 1-4.

Але «час кінця» у вірші 4 не обов'язково слід ототожнювати з припиненням періодів, згаданих у віршах 11-12, а саме: «І від того часу, коли буде скасовано постійне цілопалення, і гидота, що спустошує, буде тисяча двісті дев'яносто днів, хто чекає і прийде до тисячі трьохсот тридцяти днів». Якщо це було прирівняно до кінця часів на землі, чому тоді Ісус, перебуваючи на землі, не знав часу свого приходу знову (Матвія 24:36)?

З іншого боку, якщо це було призначено для цього, то яка була відправна точка, а саме: скасування «постійного всепалення» та встановлення «мерзоти, що спустошує»? (1) Чи це було осквернення храму в Єрусалимі в 168 році до нашої ери Антіохом Епіфаном? Або (2) це сталося у зв'язку зі знищенням Єрусалиму та храму римлянами (Матвія 24:15-18), прообразом яких, здається, був перший? Або (3) «гидота, що спустошує» слід розуміти як «все, що замінює або протиставляє постановам Бога, Його поклонінню тощо», як Адам Кларк та деякі інші. ? Крім того, якщо останнє, то про яку пізнішу подію йдеться в інформації, наданій Даниїлу, і як ми можемо знати?

Крім того, у нас є дві кінцеві дати - 1290 днів і 1335 днів, різниця в 45 днів, або півтора місяця. Чи вони символізують початок і кінець часу кінця, чи щось інше? І чи слід їх

сприймати як буквальні дні, чи розуміти як день, що представляє рік, як в Єзекіїля 4:6 та, можливо, в інших пророчих випадках? У будь-якому випадку, ці цифри не можуть відображати кінець часу на землі, якщо вони починаються або з 168 р. до н.е., або з 70 р. н.е. Якщо прийняти день як рік, 1290 років і 1335 років після 168 р. до н.е., це приведе нас лише до 1132 р. до н.е. 1177 відповідно. Або, якщо слідувати 70 р. н.е., це все одно приведе нас до 1360 р. н.е. і 1405 р. н.е. відповідно. Але, якщо вони представляють кінець часу на землі, яка вже минула подія, якщо така є, представляє початкову точку, щоб ми могли знати, що кінець майже тут, як стверджували різні протягом багатьох століть і широко поширюється на чому наполягають багато сенсаційників у наші дні?

Проте, якщо кінцеві дати, згадані вище, не представляють кінець часу, що вони представляють, і як ми можемо знати? Крім того, що таке «гидота, що спустошує», яка є датою початку? Адам Кларк припускає наступне: «Храм Адріана, побудований на місці Божого храму в Єрусалимі [приблизно 135 р. н.е.], церква Св. Софії, перетворена на мусульманську мечеть [1453 р. н.е.] тощо, і т.д., можна назвати Можливо, магометанство виникло в 612 р. н. з цього розрахунку, що релігія ЛОЖНОГО ПРОРОКА перестане панувати у світі, від якого нинішній рік, 1825, віддалений лише сімдесят сім років». Якби Адам Кларк міг повернутися на землю в наші дні, який би він зробив висновок про своє «можливо» понад 160 років тому?

Це було лише «можливо», але не визначене як впевненість. Але Штрауб у своєму «Біблійному аналізі», сторінки 129-32, точно розробив усі часові періоди, без будь-яких «можливо», «можливо» або «можливо», і встановив остаточну дату «приблизно 2370 рік нашої ери». " Отже, зараз ми додаємо огляд його висловлювань, звертаючи увагу на слабкі місця та невідповідності.

Розділ 9

Аналіз праці Штрауба «Аналіз»

ПЕРШЕ: (1) Ігнорування того факту, що 2300 «вечорів і ранків» у 8:13-14 можуть означати 1150 днів і стосуватися часу спустошення святини та припинення «безперервного всепалення» між його причиною Антіохом Епіфаном і його очищення та відновлення всіх жертвоприношень під проводом Юди Маккавея, і (2) також ігнорування свідчення Йосипа Флавія (Війни євреїв, I, 1:1), що Антіох Епіфан «попсував храм, і покласти край постійній практиці принесення щоденної жертви спокутування протягом [тільки] трьох років і шести місяців», що наближено дорівнювало 1150 дням, (3) він вказав, що це означає 2300 днів напевно, і кожен день має позитивно відображати рік -- отже, 2300 років, починаючи з 170 р. до н. е. і закінчуючи 2130 р. н. 2370).

(Нам не потрібно присікати вищезазначену дату 170 р. до н. е. замість 168 р. до н. е., яка використовується в цих примітках, базуючись на хронології 1 Маккавеїв. Але, здається, для того, щоб протестувати проти ігнорування Штраубом факту відновлення, неприйняттого

для Бога, оскільки якого немає жодної біблійної підтримки, цитованої чи, здавалося б, доступної, хоча він має на увазі це в наступному).

ДРУГИЙ: Він говорить про ««Виправдану» або «Очищену» Святиню, Якою є Христос», що є дещо невідповідним. Його обґрунтування таке: «Єврейське слово, перекладене як «очищений» (tsadaq) у загальноприйнятих версіях, означає буквально «схвалений праведник» або «виправданий». Однак Даниїл був святиною храму в Єрусалимі, а не Христом. говорили про те, що він забруднений, і його послуги призупинені, доки його не можна буде очистити (або «схвалити праведним» або «виправданим», якщо використовувати терміни Штрауба), 2300 вечорів і ранків пізніше, або приблизно в 2130 р. н.е., до того, як євреї (і, отже, будь-хто, бо «перший юдей», Римлянам 1:16.) він може прийнятно поклонятися, але такий висновок логічно впливає з відходу Штрауба від того, що насправді сказано в Біблії, щоб прирівняти очищення храму до прийняття! Христа євреями – що він і робить, кажучи: (1) «Немає жодного затвердженого святилища, передбаченого для них, доки вони не приймуть Христа як істинного і визнаного Богом», і (2) що «2300 років закінчаться коли євреї приймають «виправдану» або «очищену» святиню, якою є Христос». Це має означати, що з його екзегезою щось не так.

ТРЕТЄ: Його «Періоди часу Даниїла 12» також здаються довільними, заплутаними і в деяких аспектах непримиренно суперечливими. Спочатку буде процитований Штрауб, потім підуть наші коментарі.

1. Після відкидання Христа «слідом за євреями» (Рим. 11:8) має настати період їхнього навернення, який ЗАВЕРШАЄ [курсив додано] у «час кінця» 1260-річного періоду (Дан.12): :1-3; Рим. 11:12, 15, 23, 25).

Comment: Очевидно, Штрауб бере термін «час кінця» для Даниїла 12:1-3 з вірша 4, і здається, що з цього тексту це стосується кінця часу на землі, коли мертві воскреснуть. Але незабаром стане зрозуміло, що він не так це застосовує. (Замість цього, згідно з його розрахунками, про які буде зазначено нижче, 1260-річний період, який розглядається, закінчиться приблизно в 2130 р. н. е., що означає, що його початок був приблизно в 870 р. н. е. Це також означатиме, що згаданий вище період євреїв перетворення, початок якого там не вказано, завершується не пізніше 2130 року нашої ери.)

2. «СПУСТЛЕННЯ» (Дан. 12:13-14) також називається «часом лиха» (Дан. 12:1), отже ЗАКІНЧУЄТЬСЯ [курсив додано] у «час кінця» періоду (приблизно 2130 р. н. е.)"

Коментар: Тут чітко зазначено дату, згадану вище. Але уривок, на який він посилається в 12:13-14 (який, ймовірно, повинен бути 12:11-12, оскільки немає вірша 14) щодо «спустошення», про яке він згадує, говорить про його тривалість як «тисячу двісті дев'яносто днів». " або, як підрахував Штрауб, 1290 років, які закінчаться приблизно в 2160 році нашої ери, замість 30 років тому приблизно в 2130 році нашої ери - дати, яку він прямо не згадує. І перш ніж він закінчить, він матиме ще один період, який «закінчиться близько 2370 р. н.е.», тобто приблизно через 110 років.

3. «Між кінцем періоду 1260 років (час, часи і половина) (Дан.12:7-10) і «часом кінця» 2300 років, що розглядаються, є попереднім період навершення євреїв (Дан. 12:7-10), описаний мовою: «Багато очистяться, і вибіляться, і очищаться» (див. Рим. 11:15-24). цей рух навершення, Даниїл продовжує фактичний час до 1290 років, «до часу кінця» цього періоду спустошення (Дан.12:9-11)».

Коментар: Тут 1260 років з 12:7-10 прирівнюються до 12:1-3 у № 1 вище, що, без сумніву, є правильним. Але решта сказаного представляє, очевидно, непримиренну невідповідність. Він розміщує проміжок «між кінцем 1260 років... (Дан.12:7-10) і «часом кінця» 2300 років, які розглядаються», що містить «попередній період навершення» юдеїв» (Дан.12:1-3).

Іншими словами, те, що спочатку було названо «періодом їхнього навершення, який закінчується в «час кінця» 1260-річного періоду (Дан.12:1-3)», тепер називається «між» цим і згодом завершується період 2300 років. (Який, згідно з № 2 вище, закінчується «близько 2130 року нашої ери») і називається «попереднім періодом навершення євреїв (Дан.12:1-3)».

Крім того, на наступній сторінці, 132, так само сказано: «1260 років Даниїла 12:7 закінчуються ПОЧАТКОМ ПЕРІОДУ НАВЕРНЕННЯ ЄВРЕЇВ (30-річний період, навершення євреїв)». І це рішуче суперечить твердженню про те, що «має бути період їхнього навершення, який закінчиться в «час кінця» періоду 1260 років (Дан. 12:1-3)», неодноразово цитованому вище, і який закінчиться приблизно в 2100 році нашої ери, згідно з попередніми розрахунками Штрауба.

Далі Штрауб каже, що Даниїль «подовжує фактичний час до 1290 років, «до часу кінця» цього періоду спустошення, або просто продовження того, що зазначено в № 2 вище. Але ми припускаємо, що він має на увазі останнє. Це передбачуване продовження 30 років, ми припускаємо, що це його обґрунтування для обмеження «попереднього» або «початкового» періоду навершення євреїв до 30 років.

Але, якщо це справді було продовження 1260 років до 1290 років, чому б не взяти до уваги, що будь-який період їхнього перетворення «закінчується» у «часі кінця» 1260-річного періоду «Дан.12: 1-3" також подовжено на 30 років замість того, щоб перенести та обмежити це продовження на 30 років? Це принаймні уникне плутанини та невідповідності, які були відмічені. Це також краще узгоджується з його твердженням: «Після представлення цього руху навершення Даниїл продовжує фактичний час до 1290 років». «Фактичний час» чого, як не «конверсійного руху»?

4. «Продовжуючи тему навершення євреїв, Даниїл подовжує час до 1335 років, 45 років після «часу кінця», до неназваної події, пов'язаної з цим предметом. Це закінчиться приблизно в 2175 році нашої ери (Дан.12:12-13).

«Весь період, який характеризується навершенням євреїв, охоплює близько 75 років».

Коментар: Варто повторити, що, якщо все вищесказане підсумовує лише 75 років навернення євреїв, Штрауб не дає адекватного обґрунтування цьому. Чому б не почати з «Х» числа років до «часу кінця» 1260-річного періоду Даниїла 12:1-3, і не продовжити це до 30 років, як він стверджує, а потім наступних 45 років, які він визначає по-четверте, що становить 75 плюс "Х" років?

Знову ж таки, чи не здається дивним, що в одному видінні (Розділи 10-12) і навіть в одному розділі (12) має бути пророкований період певного характеру та мети (3 з половиною роки, інтерпретовані Штраубом) як представляє 1260 пророчих років), а потім, за Штраубом, негайно подовжується двічі, відповідно до 1290 і 1335 років? Чи були перші дві цифри помилковими, чи Господь, який надавав інформацію, яку повідомляли Даниїлу, змінював свою думку двічі поспіль? Або тлумачення, відмінне від Штрауба, більш імовірне?

ЧЕТВЕРТИЙ: «Христос представляє друге виконання «мерзоти спустошення», сказаної через пророка Даниїла» (Мат.24:15), починаючи з руйнування Єрусалима Титом у 70 р. н.е. і закінчуючи приблизно 2370 р. н.е.

«Коли євреї прагнули відновити своє служіння у святині, було цілком природно, що друге виконання послідувало як поразка їхніх планів від Провидіння. Для них не передбачено жодного затвердженого святилища, доки вони не приймуть Христа як істинного і визнаного Богом».

Коментар: Відповідно до вищесказаного, Христос скасував усе те, що було сказано Даниїлу і впевнено витлумачено Штраубом, оскільки він продовжив спустошення ще на 195 років, або до 2370 р. н. «прийняття Христа як «схваленого святилища», але не закінчується приблизно до 2370 року нашої ери, що, отже, буде приблизно часом їх прийняття.

Що ми маємо робити з усіма цими пророчими змінами, якщо вони справді є такими? З усіма проблемами, які породжує вишукана витончена інтерпретація Штрауба, видається більш імовірним, що він просто вчитав багато в біблійний текст, не призначене божественним, і, до того ж, безнадійно суперечив сам собі. Однак таке явище не є рідкістю у стосунках ненахненних людей із нездійсненими пророцтвами. Напевно, нам слід остерігатися догматизму власноруч і остерігатися високоструктурованих схем інших у таких сферах.

НАРЕШТІ, цілком можливо, що нам доведеться чекати разом з Даниїлом до часу остаточного кінця, перш ніж ми зможемо точно й повністю зрозуміти значення всього, що написано в його розповіді. Але ми можемо розуміти достатньо, щоб знати, що для того, щоб бути прийнятими Богом, ми повинні бути відданими Йому і бути готовими померти, якщо необхідно, замість того, щоб поступатися нашою відданістю. Бо це життя не закінчує все, але має бути воскресіння або «до вічного життя», або «до ганьби та вічної презирства» (12:2), залежно від нашої відповіді Богові.

Міжнародний інститут пізнання Біблії

Рендольф Данн, президент - Роберто Сантьяго, декан

thebiblewayonline.com

Курс 1 - Боже послання <u>Як все тут потрапило?</u> <u>Людина, яка була Богом</u> <u>Христос - Божа Тайна</u> <u>Міфи про Бога</u> <u>Від життя до смерті - смертна людина</u> <u>Запланований викуп</u> <u>Послання Євангелія</u> Курс 2 – Слухняність Христу <u>Час до Христа</u> <u>Час Христа на Землі</u> <u>Час після Христа</u> <u>Кінець часу на Землі</u> <u>Час вирішувати</u> <u>Від смерті через хрест до життя</u> <u>Міфи про прощення</u> <u>Хрещення у Христа</u> Курс 3 - Нове життя у Христі <u>Королівство нерукотворне</u> <u>Слуги в королівстві</u> <u>Перші принципи Христа</u> <u>Вдови та інші потребуючі</u> <u>Духовне молоко</u> <u>Життя звільнене</u> <u>Міф про нещастя</u> <u>Послання з послань</u> <u>Поклоняйтеся Богу в душі та правді</u> Дослідження для знавців Біблії <u>Окреслена Біблія</u> <u>Узагальнена Біблія</u> <u>Типи і метафори</u>	Курс 4 - Зростання у Христі <u>Ісус з Назарету</u> <u>Життя Христа</u> <u>Об'єднані у Христі</u> <u>Міфи про біль</u> <u>Тіло, душа, дух – куди вони йдуть, коли ти помреш?</u> <u>Шлюб і розлучення</u> <u>Божа субота</u> <u>Створення до створення книги Буття</u> Євреям Курс 5 – Дозрівання у Христі <u>Уроки з хреста</u> <u>Божий процес відбудови</u> <u>Найкращі запитання, які коли-небудь ставили</u> <u>Життя Один для одного у Христі</u> <u>Жити максимально</u> <u>Обіцяє тепер і назавжди</u> <u>Справжні чоловіки — благочестиві чоловіки</u> <u>Чудові слова життя</u> Курс 6 - Стати знавцем Біблії <u>Тіні, типи та пророцтва</u> <u>Святий Дух</u> <u>Даніель</u> <u>Одкровення Ісуса Христа</u> <u>Мовчання Святого Письма</u> <u>Навчання та практики від 100 до 1500 рр. н.е</u> <u>Реформувати або відновити</u> <u>Складання та переклад Біблії</u> <u>Сучасні церковні практики– Святе Письмо чи Переказ?</u> <u>Генеалогія Ісуса - схема</u>
---	---